

QUADERNS DE PASTORAL

DESEMBRE 1974

33

NOUS CAMINS DE VIDA RELIGIOSA

El moment present

Cop d'ull dins
i fora dels convents

Experiències
i Testimoni

PRIMERA PLANA	
L'hora present dels religiosos	457
Reflexió amb motiu del Sínode: l'evangelització	459
Pastoral de la crisi	461
QUESTIONS	
La vida religiosa al nostre país - <i>Víctor Codina</i>	463
Lectura d'unes experiències - <i>Mercè Boya</i>	468
El monestir de Sant Pere de les Puelles - <i>Monges benedictines</i>	470
Un any d'experiència monàstica a Puiggraciós	475
Com intentem renovar-nos - <i>M. Núria Gelpi Vintro</i>	479
Dues línies contradictòries? - <i>M. Soledat Puig</i>	482
Experiència de vida religiosa - <i>Dominiques de l'Anunciata</i>	484
Una crida a viure entre els més pobres - <i>Montserrat Saumell</i>	486
Curs de formació per a noviciats - <i>M. S. M.</i>	489
La nostra experiència de noviciat - <i>Uns novicis</i>	491
OPINIONS	
Cop d'ull dintre i fora dels convents - <i>A. Maduell</i>	494
TESTIMONI	
Per un nou camí de fidelitat - <i>Romà Fortuny</i>	501
LECTURA	
«Paulina 1880» - <i>Alfons Quñones i Sopena</i>	506
L'ESPECTADOR	
«La prima Angélica» - <i>Joan Argenté</i>	512
QUATRE VENTS	
Barcelona: «Ressenya» - <i>Salvador Pié i Ninot</i>	515
Tarragona. - <i>Josep Àsens</i>	517
Solsona: Ni amb bombes! - <i>Climent Forner</i>	520
València i la seva consciència de país - <i>Antoni Signes</i>	523
Una jornada i una declaració d'ACO - <i>Josep Castaño</i>	525
Reunió del MIEC a Montserrat - <i>Salvador Pié</i>	527
D'ACÍ I D'ALLÀ	529
TEMPS OBERT	
Purificació i conversió a l'Església portuguesa	535
Continua la tensió Església-Estat a Xile	538
Sexisme als anys 70	539

Comunicació als subscriptors:

Aquest és el número darrer de l'any. Amb el 34, doncs, s'obrirà la nova subscripció. Suposem que no tindreu inconvenient a continuar rebent la revista.

Com veieu, malgrat tot —és a dir: l'augment del preu del paper, l'increment del cost de la vida, etc.—, continuarem amb el mateix import que aquest any, de 325 pessetes, quota que tal vegada podríeu apujar voluntàriament, atesa la nostra situació econòmica.

La vostra subscripció podeu abonar-la per gir postal, taló bancari o personalment al carrer de Rivadeneyra, 6, 4.^{rt} els dies laborals —tret dels dissabtes— de 9 a 2 o de 4 a 7. Així ens facilitareu la feina i ens ajudareu a rebaixar les despeses.

Gràcies, doncs, per la vostra comprensió.

L'administració de «Quaderns de Pastoral»

PRIMERA PLANA

L'HORA PRESENT

DELS RELIGIOSOS

Aquest *quadern* vol reflectir uns quants trets importants de l'hora actual dels religiosos, tensa i suggestiva. Hi trobareu idees i experiències de replantejament i de canvi, amb un cert predomini —que no hem buscat però que no ens dol gens— de la vida religiosa femenina. De mica en mica anem superant una vella mentalitat de compartiments autàrquics a l'Església, que feia que cada grup pensés, a la pràctica, com si només existís ell. Quantes vegades, per exemple, la clerecia secular ha fet projectes pastorals comptant només amb les parròquies, sense voler veure l'enorme quantitat de cristians que en una gran ciutat es mouen

en medis eclesials estrictament de religiosos. I quantes congregacions han fet plans que pressuposaven una identificació dels seus límits particulars amb els límits de tota l'Església «vàlida»... Un altre distitiu d'aquella vella mentalitat era la subestimació, sovint traduïda en brometa, de la monja. Tot això ha començat a canviar. Una mica a causa d'un procés de maduració eclesial i un bon tros a causa de l'aclariment alarmant de les nostres files —totes! Ara ens trobem a les zones pastorals, als seminaris, als moviments de joventut, a la catequesi... i comproven que tots plegats no som tants com això, vista la feina que tenim al davant. Fins i tot els contemplatius —lògicament més distants— són cridats i tendeixen ells mateixos a una presència més visible a l'Església, la imatge de la qual ells també configuren. Per fugir del món, ¿no havien fugit també de la comunitat dels creients, que necessita estintolar-se en el seu testimoniatge? D'ençà del Concili, i malgrat totes les giragonses, la pastoral s'ha anat situant al centre de l'Església i polaritzant-ho tot. Per això cada dia tendim més a organitzar-nos en funció d'un servei objectiu, i menys a cercar serveis arbitraris per tal de nodrir una organització gratuïta, nascuda de gustos particulars. Potser en un futur no massa llunyà donarem més importància a la funció pastoral de cadascú, que a l'especificitat espiritual que la inspira o l'anima... Potser aleshores la nostra Església esdevindrà més simple i el feligrès corrent veurà més relació entre els complicats muntatges que ens fan anar amunt i avall —a través de tantes províncies i cúries— i les seves necessitats reals... Qui sap. De moment ens anem apropant, treballem junts, fem amistat i sentim que ens necessitem. El procés és obert i ple d'esperança.

REFLEXIÓ AMB MOTIU DEL

SÍNODE: L'EVANGELITZACIÓ

Aquest darrer Sínode, quart en el seu nombre per bé que tercer dels ordinaris, ha suscitat entre nosaltres més d'una perplexitat. Des de la sorpresa positiva del començament, passant per la foscor informativa en el seu curs, fins a la discreció de les etapes conclusives. Indubtablement que el tema de l'*evangelització* és quelcom de bàsic per a la intel·ligència de la missió de l'Església en aquesta última part del segle en què vivim. Ho palesaren clarament els panorames presentats pels diferents relators continentals. Així, el reclam de la «indigenització» de l'Església, els interrogants d'un món cada cop més secular, la presència de l'Evangeli en l'opció alliberadora integral, la importància de les Esglésies locals en comunió amb la «Catòlica»... foren punts ben significatius de l'actualitat i la vertebració del tema avui.

D'altra banda la vigoria de les Esglésies joves fou alhora expressió d'un Evangeli que continua essent anunci nou i joiós del Regne en un món cultural tot just naixent. Quant a les nostres situacions, els parlaments dels cardenals Tarancón i Jubany situaren bé el moment tot complementant la panoràmica, potser excessivament francesa de monsenyor Etchegaray.

En el fons, tot aquest Sínode suscita una pregunta clau: com ha d'evangelitzar l'Església? En la línia conciliar de la *Gaudium et spes* no s'ha de veure la missió de l'Església a part del món, sinó situada enmig d'ell assumint les «joies i esperances, tristeses i angoixes dels homes d'avui, dels pobres sobretot i de tots els qui sofreixen... ja que no hi ha res de veritablement humà

que no trobi eco en el cor dels creients» (GS 1). I aquest continua essent el desafiament del moment present, el de situar l'anunci de la Bona Nova, l'Evangeli, en el cor mateix de les recerques de l'home, d'un home que es constata secular i oprimat, abocat al consumisme i l'alienació, en crisi econòmica, social, política, religiosa, en un templeig constant de camins alliberadors i d'humanització plena... I és en aquest espai vital on l'Evangeli pot convertir-se en més significatiu de la salvació radical, gratuïta i esperançada de Jesucrist, viscuda i celebrada en l'Església.

Amb tot, se'ns presenta encara a nosaltres, una qüestió més bàsica: ¿com l'Evangeli pot ésser una Bona Nova per a tots aquells que no constaten la seva «necessitat» de novetat, de conversió personal i estructural, que no tenen consciència de la seva situació no «evangèlica»? Heus ací una qüestió que neguiteja també els pastors de la societat del benestar i que no podem oblidar. Ajudar a descobrir la necessitat d'un camí alliberador, descobrir l'opressió, la ruptura, el pecat personal i estructural, pot possibilitar una comprensió més significativa de la resposta nova i gratuïta de l'Evangeli de Jesucrist, ressonant així com un anunci salvador concret i real. ¿No és aquest un camí per a retrobar la credibilitat de l'Església sempre fidels a l'expressió paulina: «Ai de mi si no evangelitzo.»?

PASTORAL

DE LA CRISI

Amb xifres sobre el paper, les crisis econòmiques són una cosa: podem parlar de constants històriques, de factors polítics, d'ingredients estructurals i d'ingredients conjunturals... fins i tot hi ha un tipus d'optimisme que arriba a veure-hi la vigília feliç d'un capgirament total. Amb dades humanes, sobre la vida de cada dia, la crisi és tot una altra cosa: inquietud, por, privacions de tota mena i, algun cop —ara, per exemple, mentre escrivim aquestes ratlles— milers de treballadors als carrers de la ciutat reclamant justícia. És ben clar que el segon aspecte mereix l'atenció preferent dels qui treballem en el camp de la pastoral.

Hi ha una fallàcia que en temporades d'una certa prosperitat passa desapercebuda: la que ens fa creure que l'augment de la riquesa podrà suplir la justícia. Fem créixer el pastís, diuen, i quan tothom podrà atipar-se'n, tant se'ns en donarà que alguns en tinguin més que no els en pertoca... Passem per alt el fet que en aquesta perspectiva són tinguts en compte només els pobres més propers, no pas els de tot el món. Però ni a escala reduïda la injustícia pot quedar compensada per l'atapeïment de cotxes a les carreteres, pel consum d'electrodomèstics, per la florida d'urbanitzacions per a les vacances...

Ara, a més, la fallàcia s'ensorra. A casa nostra i a escala internacional. Probablement no en són aliens el pes objectiu i els interessos —més o menys manipulats— dels pobres més llunyans. Tot s'apuja, la vida es fa més difícil. Però heus aquí que el nostre egoisme tenaç troba una nova forma per a la fallàcia: és natural que els sofriments augmentin, és la crisi, no hi ha res a fer... Tant la prosperitat com la deflació econò-

mica poden servir de tapadora d'un fet que no volem reconèixer: no sabem compartir les quatre coses d'aquest món.

I bé, aquesta és una ocasió propícia a la denúncia profètica. Ens acusen, a vegades, quan parlem d'aquests temes de d'un punt de mira pastoral, de no entendre en economia. Tenen raó. Nosaltres no sabem res de com fer créixer el pastís. Però és que no parlem precisament de fer-lo créixer, sinó de repartir-lo amb justícia. I això calia fer-ho abans i cal fer-ho, amb un escreix de solidaritat, ara, en la crisi. Aquest és el nostre terreny i avui ens cal afermar-nos-hi més que mai: augmentant la nostra disponibilitat personal, la dels nostres recursos econòmics, la dels nostres locals, la de totes les nostres possibilitats legals. També amb una predicació evangèlica adreçada al fons de la consciència dels creients. Ens hi podran ajudar els textos litúrgics de la temporada d'Advent, la celebració cristiana del Nadal i la declaració recent, sobre la crisi econòmica, de la Comissió d'Apostolat Social de la Conferència de bisbes. Són pistes per a una pastoral de la crisi.

LA VIDA RELIGIOSA

AL NOSTRE PAÍS

Víctor Codina es pregunta sobre la peculiaritat de la vida religiosa al nostre país i sobre les etapes que ha viscut amb una intensitat especial. L'anàlisi de l'autor, teòleg i profund coneixedor del tema, ens situa en una perspectiva capaç de valorar el moment actual de la vida religiosa.

Condicionaments

Sembla clar que la vida religiosa té entre nosaltres un estil peculiar. Això pertany a la mateixa naturalesa de la vida religiosa, que cerca —o ha de cercar— un testimoniatge profètic arrelat a

l'espai i al temps. La geografia i la història condicionen fortament l'experiència espiritual i, consegüentment, la vida religiosa. Moltes vegades experimentem una sensació molt gran de llunyania quan ens trobem amb religiosos d'altres indrets de la Península. Es tracta d'una sensació difusa i difícil d'explicar però molt real: parlem amb llenguatges diferents! I això ocorre fins i tot amb religiosos que han vingut al país procedents d'altres indrets, i molts dels quals després no se'n volen anar...

És cert que també molts instituts religiosos d'origen i estructura internacionals viuen la tensió que comporta la dimensió universal amb el risc constant de centralisme, manca d'arrelament, provisionalitat, canvis freqüents, etc. Aquesta tensió, sense voler sublimar-la, també forma part d'un projecte de vida evangèlica, el qual resta obert a tot el món, mira fins més enllà de les fronteres i es preocupa pel Tercer Món. Sovint ens recorda els profetes itinerants, que amb el sarró i el bastó —o només amb el bastó— recorrien els pobles predicant i guarint.

Si, amb una mica d'esperit cartesià, volem concretar aquestes afirmacions i ens preguntem on és la peculiaritat de la nostra vida religiosa, ens trobarem amb dificultats per respondre. No és tant una qüestió de «continguts» com de sensibilitat, d'«epidermis». És clar que els condicionaments que marquen aquesta sensibilitat no són subjectius: són la història, el mar, la proximitat amb França i Itàlia, el moviment demogràfic, les migracions interiors d'obriers del Sud i del Centre que han vingut a treballar entre nosaltres, el turisme, el nivell de vida, la industrialització, un cert sentit crític enfront del Centre, etc.

També és cert que quan parlem de vida religiosa al nostre país, en parlem d'una forma molt generalitzada. Entre els instituts que viuen aquí n'hi ha de tota mena i amb un pluralisme d'accents que a vegades desconcerta. Per això les nostres afirmacions han de ser interpretades amb matisos i correccions. No hi ha res tan difícil com classificar els carismes; Pau mateix no n'arriba a fer mai una llista completa ni exacta.

Tres temps de la vida religiosa

Atès això, podem parlar de *tres temps* diferenciats de la vida religiosa entre nosaltres. Segurament la divisió és artificial i poc adequada ja que també serveix per a la vida religiosa de fora de casa. Però aquests temps han estat viscuts entre nosaltres amb una intensitat molt especial.

El *primer temps*, que a *grosso modo* situem dins el decenni dels anys 50, és un temps d'*splendid isolation*. Temps de nombroses vocacions, edificis nous, grans collegis, plans ambiciosos, estadístiques afalagadores i un aire de *grandeur* molt típic d'aquest moment. Però aquesta gran carcassa amaga en el seu interior un gran ensopiment, una manca de realisme i d'esperit crític i poc arrelament. Aquest aïllament fa que els religiosos desconeguin la realitat del país, els moviments vius, tot allò que un dia esclatarà amb el concili i el postconcili. Amb tot, no podem criticar gaire aquesta època perquè tots els qui ara treballem en som una mica culpables, i alhora vivim de les possibilitats que ens va donar aquell temps. Moltes de les realitzacions posteriors van néixer al seu caliu, segurament com a reacció. Pertot arreu es trobaven persones lúcides que veien que allò no tirava, que tenia molt poc d'evangèlic i molt d'egocentrisme triomfalista. Però no podem esborrar la història, encara que ens dolgui i malgrat que considerem aquesta etapa com a superada, almenys entre nosaltres —¿no és potser aquesta una de les diferències que hi ha amb els religiosos d'altres llocs?

Els anys 60 poden ser caracteritzats com un temps de desvetllament carismàtic de la vida religiosa. Evidentment el Concili va tenir un paper molt important en aquesta presa de consciència sobre el fet que érem —o haviem de ser— homes i dones amb carismes molt especials com ho varen ser, al seu temps, els nostres fundadors. És difícil d'expressar el revifament que hi ha hagut entre els religiosos: capítols, reunions de formació, entrades a la universitat, descobriment de la dimensió comunitària, atansament al món que ens envolta, nova descoberta del món de la pobresa entre nosaltres, obertura ideològica, apropament cap als laics, revisió de les institucions pròpies, recerca de formes noves d'obedièn-

cia, govern i pregària, ulls nous per a mirar el món i els seus valors, sensibilitat pels problemes de justícia, preocupació pels no creients... Era realment un món nou, una ventada nova que tot ho revifava i que ho qüestionava tot.

Aquests anys han vist néixer gran quantitat d'experiències i formes noves de vida religiosa: els «pisos», l'anada als barris, la missió obrera, les noves formes de vida contemplativa i monàstica, el treball dins institucions no pròpies, la col·laboració amb laics, l'obtenció de títols civils, el compromís, un sentit molt més crític enfront de les estructures, etc. Han estat anys molt densos i difícils, amb una barreja d'eufòria i crisi, d'intuïció i ingenuïtat, de lucidesa i enlluernament.

Tampoc no podem criticar aquest temps del qual vivim i en el qual encara som ficats d'alguna forma, perquè era necessari i calia «patir-lo». Les millors realitats de la vida religiosa d'avui i de demà varen néixer durant aquests anys densos de tensions i lluita. Fou en aquests anys quan les defeccions foren més nombroses. Temps de prova i soterrament del gra de blat. Temps de fecunditat i purificació espiritual. Els qui ens miraven de lluny estant pensaven que ens havíem tornat bojos. I potser encara s'ho pensen. Però no es pot negar que la vida religiosa té una mica de bogeria, de la follia de la creu.

El tercer moment és el dels anys 70 —també a *grosso modo* ja que potser algunes de les crisis més fortes varen donar-se el 71 o el 72. Fóra —és potser el desig que ens ho fa creure?— un temps d'aprofundiment. Aprofundiment eclesial, espiritual i evangèlic. Sembla que sense fer marxa enrera, ans al contrari, es descobreixen les arrels més fondes de la nostra vida: el Senyor, l'amor del Pare i l'Esperit Sant. Hi ha un redescobriment de les dimensions més gratuïtes de la nostra vida i un desig que el fet de «voler ser com els altres» no ens afebleixi allò que tenim d'específic. Aquesta etapa és real per a aquells que han passat per l'anterior, però pot ser una mica ambigua per a aquells que encara viuen la *grandeur*, ni que sigui amb formes «conciliars». Potser la preocupació per ser signe s'ha convertit en preocupació per viure realment l'Evangeli. Ara la preocupació comunitària s'estén vers tota la comunitat humana amb un accent especial pels marginats. El servei i el compromís

són vistos sota una dinàmica última de comunió. L'alliberament continua essent bàsic, però amb una visió que no se centra ni en l'Èxode ni Moisès, sinó que ens fa passar cap al Crist de qui Moisès va ser tipus. Hi ha un desig d'arrelament local, de més participació a les tasques de conjunt, de més diàleg amb els altres religiosos i tota la comunitat local, etc. Sembla com si la pregària, la teologia i la catequesi tornessin a estar en alça. No som «de tornada», sinó que vivim un moment «d'arrelament», de centrament i de radicalitat. Els plantejaments són més seriosos i exigents, però sense presses ni capficaments. No ens preocupem tant de mantenir les institucions o els instituts, com de ser més evangèlics i autèntics, de cercar el regne de Déu. La resta se'ns donarà d'escreix.

Fóra molt interessant subratllar el paper de la vida religiosa femenina al llarg d'aquest procés. Les monges s'han llançat a caminar per aquests camins difícils, tímidament al començament i amb decisió després, i amb una lògica que ens deixa esfereïts, els homes. Els instituts que se n'han adonat han estat molt conseqüents amb les exigències dels temps i sempre amb una gran mesura i discreció. En canvi, els instituts on per raons complexes —por?, assessors amb poca visió?, ¿manca de mitjans de formació i d'informació?, dependència excessiva?— s'ha anat frenant aquesta marxa, han vist com generacions senceres de joves han deixat la institució, i moltes vegades per viure a fora allò que a dintre no podien. No fórem sincers si diguéssim que aquests casos són purament excepcionals. Aquests instituts, aïllats i sense gent jove, potser ja arriben massa tard. Són com estrangers dins el país.

La vida religiosa, al nostre país i arreu del món, és, en certa manera, com un tresor o una perla desconeguts i inexplorats. ¿Serem capaços, uns i altres, de no tirar terra sobre aquest tresor, de no amagar-lo i de posar-lo al servei del Poble de Déu? El seu preu, però, és deixar tot allò que no ha nascut de l'Esperit.

Víctor Codina

LECTURA

D'UNES EXPERIÈNCIES

Aquest text no consisteix en una experiència pròpiament dita. És un conjunt de reflexions a partir de la «lectura» dels testimonis exposats per tot un grup de religioses.

Podrà servir-nos, doncs, de guia per a la «nostra» lectura.

Hauríem volgut de cara a aquest número monogràfic una col·laboració equilibrada de religiosos i religioses, però el resultat ha estat de predomini femení. (Ja deu ser bo que alguna vegada canviïn les coses...)

L'aportació de les religioses no vol ser de cap manera una propaganda o una exhibició. Estem convençudes, però, que per a molta gent del nostre poble les monges som conegudes parcialment i enquadrades en el món de l'escola o de les clíniques i hospitals. Això fa que es desconeixin tota una pila de serveis que no són ni ensenyar ni atendre malalts, i que la nostra vida resti molt limitada per un marc que no és el real.

S'havia pensat en unes dades estadístiques de la ubicació actual dels religiosos, així com del seu treball. (Una congregació masculina té uns vint-i-cinc pisos a Barcelona...) Però aquesta recerca no ens ha estat possible.

Vàrem demanar a diferents persones que expressessin la seva experiència actual. A quines persones? Doncs a gent que està en dinàmica de canvi o bé que assaja nous estils i cerca nous camins.

No sé fins a quin punt els sociòlegs acceptarien com a vàlida la mostra que oferim. Per a mi, ho és. Una majoria de monges poden no sentir-se identificades amb cap de les experiències següents, però no dubto que d'altres, que intenten viure i ser amb més autenticitat, hi sintonitzaran plenament.

Són experiències ben diferents, però amb unes constants ben marcades:

— radicalitat evangèlica: vida centrada en el Crist i una dedicació total a Déu i als homes, al Regne;

— comunitat;

— defugir tot poder i tot classisme;

— opció a favor dels pobres;

— integració pastoral, en el cas de les monges.

Més d'un any de treball a la CONFER, al servei de les monges de Catalunya, dóna una imatge de la realitat i planteja unes preguntes. És una imatge triple i simultània del que vulgarment anomenem «vida religiosa»:

— cada dia augmenta el nombre de les monges que es convençen que això s'acaba. Unes ho viuen serenament; d'altres, com una amenaça de mort imminent;

— moltes s'esforcen per viure amb més autenticitat;

— algunes, les menys, semblen començar una cosa nova, difícil d'encaixar sota el nom de «vida religiosa».

* *

La vida religiosa mor?

La vida que sembla néixer, serà la vida religiosa del futur?

No crec que es pugui respondre a cap de les dues preguntes. Semblaria més honrat que ens acostuméssim a no parlar ni viure més en abstracte «una vida religiosa», i que ens decidíssim a veure i viure les *persones* i *grups* concrets que cerquen i assagen respostes de fidelitat a Déu i al món en un afany de ser i de ser-hi...

Mercè Boya

EL MONESTIR

DE SANT PERE DE LES PUEL·LES

«Cal tenir present que allò que farà veritablement autèntica la vida de profunditat en Déu i de comunió fraterna, en una comunitat monàstica, allò que la guardarà de falses il·lusions, és el seu grau d'inserció en el món.» Aquest esforç serà i compromès per lligar estretament els dos pols de la vida cristiana, ens sembla que defineix la personalitat de les monges benedictines del monestir de Sant Pere de les Puel·les.

Quan, en iniciar els treballs de renovació postconciliar, la nostra comunitat reflexionava sobre els fonaments d'allò que constitueix la nostra vida, escrivíem de comú acord: «La vida monàstica és una forma d'existència cristiana...» És cert que això és aplicable a qualsevol forma de vida religiosa, fins i tot al matrimoni i que, per tant, cal afegir-hi quelcom més. Però calia subratllar-ho perquè, tot i donant-ho per sabut, tractant-se d'una cosa tan bàsica, amb freqüència, a la pràctica ho passem per alt i tendim més aviat a buscar les diferenciacions, allò que «distingeix» una vocació d'una altra. En el fons, la raó deu ser que no valorem prou la vocació comuna que és la nostra vida cristiana.

Comunitat monàstica

Atès això, fèiem un pas més i reconeixíem que la modalitat pròpia amb què la vocació monàstica revesteix la nostra vida cristiana —modalitat que respon més a la realitat d'un esperit que a unes estructures— ve concretada per uns valors que no poden canviar mai si no volem ser infidels a aquell esperit. Aquests valors són: *el sentit predominantment contemplatiu de la nostra vida, amb una accentuada dedicació a la pregària i a la lectio divina; el treball, segons l'antiga divisa «ora et labora», i la irradiació apostò-*

lica, dirigida molt preferentment cap a l'hospitalitat tradicional de manera adequada, però, a les exigències del món que neix. I *tots aquests valors, viscuts comunitàriament*, en família, tendint a aconseguir la plena comunió de les unes amb les altres i de totes amb Crist.

Cal tenir present que el que en una comunitat monàstica autenticarà veritablement la vida de profunditat en Déu i de comunió fraterna, allò que la guardarà de falses il·lusions, és el seu grau d'inserció en el món. Inserció que no vol dir tant presència física com sintonia amb les «alegries i les esperances, les tristeses i les angoixes dels homes del nostre temps, sobretot dels més dèbils».

Per aquesta raó, i perquè creiem que la nostra comunitat, cèl·lula d'Església, s'ha de sentir profundament arrelada a l'Església diocesana i, d'aquesta manera, servir l'Església universal, posem tot el nostre interès a aconseguir que el Monestir sigui «un centre d'irradiació per al poble cristià», amb atenció especial a la litúrgia i a l'hospitalitat.

Litúrgia

Procurem que la nostra litúrgia afavoreixi la participació plena i activa dels fidels.

Volem tenir un sentit de vinculació a l'Església local, al qual ens sentim gairebé obligades pel fet que la nostra comunitat monàstica és la més antiga de Barcelona.

El nostre monestir intenta d'oferir a la comunitat cristiana barcelonina un lloc d'acollida per a la pregària, el silenci i la reflexió de la Paraula de Déu.

Si la litúrgia és realment viscuda, hem d'aconseguir que la presència dels fidels a les nostres celebracions no es redueixi a una comunitat de culte, sinó que sigui també comunitat de vida.

Hospitalitat

Això procurem d'aconseguir-ho per mitjà de l'hospitalitat, però entesa tal com ens sembla que ho exigeixen els nostres temps:

una hospitalitat ampla, que sobrepassi el simple acolliment material. Sobretot per als monestirs emplaçats a les grans ciutats, l'acolliment de tipus material ha de quedar bastant a segon terme —per a **atendre aquesta necessitat** existeixen bon nombre de residències— i, en canvi, adquireix una gran importància l'hospitalitat espiritual.

A la pràctica no resulta difícil de prestar el servei d'acollida a religioses que volen fer recés; elles tenen el seu dormitori a l'hostatgeria i organitzen la seva vida independentment de la nostra, participant, però, de la nostra pregària litúrgica i dels àpats. Tocant als seglars, les normes de la clausura no els permeten l'accés a les estances interiors del monestir i, de moment, han de romanre a l'hostatgeria. (Poden participar, però, naturalment, a les nostres celebracions.)

A part del recés, hi ha d'altres possibilitats pràctiques de l'hospitalitat espiritual. Les activitats que, amb aquest fi es tenen en contacte amb els seglars, poden reduir-se, esquemàticament, així:

Grups oberts:

- Trobades generals, trimestrals, de la comunitat cristiana.
- Trobades mensuals de pregària (extralitúrgica).
- Reunió setmanal per a la preparació de l'Eucaristia del diumenge o de les solemnitats.

Grups estables:

- Reunió setmanal per a l'estudi de la Bíblia.
- Reunió setmanal de pregària i de reflexió sobre la Paraula de Déu. (En dos grups paral·lels).
- Revisió de vida de pregària, mensualment.
- Revisió de vida, mensualment.

En aquests grups, hi participen sempre una o dues monges. Són elles les que dirigeixen la pregària o el col·loqui, excepte el de la preparació de l'Eucaristia, que és dirigit pel prevere que haurà de presidir-la el diumenge.

Tot això exigeix que les monges, com unes antenes ben afinades, estiguem en disposició de captar la veu de l'Esperit que ens arriba a través dels pastors de l'Església, dels esdeveniments i també dels germans seglars. Captar aquesta veu i encarnar-la a la nostra vida és una tasca que pertany de manera especial als contem-

platius. Quantes vegades els cristians seglars, en les reunions esmentades o fora d'elles, ens demanen que a la llum de la Paraula els ajudem a descobrir el disseny de Déu que es troba amagat al fons dels seus problemes d'ordre personal, familiar, social, etc! Ens manifesten sovint que no esperen de nosaltres, monges, altra cosa que això: que siguem dones de Déu, que *el visquem i els el comuniquem*.

Creiem que amb la nostra vida, particularment orientada cap a la contemplació i amb una dedicació efectiva a l'aprofundiment de les coses de Déu, hauríem de ser com un toc d'alerta per als apòstols i els evangelitzadors. Enfront de l'eficàcia i del consumisme, tan arrelats en la nostra societat i que tan fàcilment poden infiltrar-se en la mateixa acció pastoral de l'Església, els monjos hauríem de subratllar el valor de la gratuïtat, de la festa. Hauríem de saber «perdre temps» *per Déu*. És clar que per aconseguir-ho ens cal un cor molt net i una consciència viva sobre Déu com a *valor absolut*.

Què rebem de la comunitat diocesana

En el nostre contacte amb la comunitat diocesana, no som soles a donar, sinó que s'estableix una osmosi entre monges i seglars i així nosaltres rebem i esperem rebre constantment de la comunitat diocesana.

La sola presència dels germans seglars o preveres i religiosos, parla per ella mateixa i mereix per a nosaltres el valor de testimoniatge de la seva fe, en el que les nostres comunitats representen per a ells. El sol fet de veure'ls a les nostres celebracions ja és una crida d'atenció a la nostra consciència; demana de posar-nos en guàrdia contra la negligència, la superficialitat, la rutina... que tan fàcilment s'introdueixen en el nostre viure diari.

És en aquest sentit, que molt sovint demanem la col·laboració d'aquells qui entren en contacte amb nosaltres i els preguntem: «Què n'espereu, de nosaltres? Com ens veieu? La comunitat de Sant Pere, respon a les vostres aspiracions o bé us defrauda?»

I creiem que és aquest el servei principal que la comunitat diocesana ha de prestar a les comunitats monàstiques:

— Ajudar-les a *conservar la pròpia identitat*, a dir-los que no s'han d'interferir en afers que no siguin de la seva competència i que podrien fer-los perdre la fesomia característica de comunitat monàstica i desconcertar els qui s'hi apropen. Sota aquest aspecte, potser mai no ens exigiran prou.

— Posar-les al corrent dels problemes que hi ha al món en els diversos ordres: eclesial, familiar, polític, econòmic, sòcio-cultural, etc. I això, no solament per a evitar el perill que els membres de les comunitats monàstiques limitem la nostra existència a l'entorn dels «petits problemes» del nostre «petit món» sinó, i sobretot, per a viure aquells problemes universals en les entranyes del Crist. En definitiva, per a viure en consonància amb «els goigs i les esperances, les tristeses i les alegries dels homes del nostre temps».

Recerques

Perquè l'Esperit és creador i dinàmic, estem convençudes que hem de tenir sempre l'oïda atenta a la seva veu i el cor disponible al seu impuls. Res no hi ha tan lluny d'això com instal·lar-se en una actitud fàcil i còmoda del qui ja ho té tot conegut i resolt. Si una comunitat caigués en aquesta postura correria el perill de tancar-se i, en conseqüència, de perdre energies i morir. Per això, i com a fruit d'una reflexió seriosa i d'una pregària insistent al llarg de dos anys, per tal de conèixer la voluntat de Déu respecte a noves modalitats de vida monàstica, avui sentim el goig de tenir sis germanes nostres al Santuari de Santa Maria de Puiggraciós, fent-hi una experiència. D'aquesta realitat, elles mateixes us en donen testimoniatge.

*Monges benedictines del monestir
de Sant Pere de les Puelles*

UN ANY D'EXPERIÈNCIA

MONÀSTICA A PUIGGRACIÓS

«Aquesta és, més o menys, la vida de la nova comunitat de Puiggraciós.» Una vida senzilla, feta de contemplació i treball domèstic, de pregària i servei als hostes, de comunicació i testimoni discret...»

L'experiència començà així: Un grup de sis germanes, amb plena consciència de representar tota la comunitat i de ser-ne delegades, ens traslladàrem amb molta il·lusió de la gran ciutat al silenci i a la solitud de Puiggraciós.

Aquests mesos transcorreguts han estat un veritable noviciat per a totes, ja que, pel sol fet de passar d'una comunitat de seixanta germanes a una de sis i de la ciutat al camp, el canvi en la nostra vida ha estat molt gran, per bé que no hem pas deixat de ser monges benedictines, sinó ben al contrari.

El marc en què ens movem és excel·lent i afavoreix la vida contemplativa de pregària. Puiggraciós és una muntanya que forma part dels contraforts dels cingles de Bertí, unes timbes de pedra que arriben als nou-cents metres d'alçada. El nou monestir és situat a set-cents metres, com un gran balcó sobre el Vallès, amb muntanyes de la costa i el mar com a fons. Molt al lluny es veu la ciutat de Barcelona i tot un estol de pobles. Pel costat oriental té el gran massís del Montseny i el Tagamanent, que ens mostra encara les ruïnes de l'antic monestir. Pel costat nord, entre els cingles de Bertí i el Montseny, s'obre la plana de Vic, i més enllà la majestuosa serralada del Pirineu amb el Canigó i el Puigmal. Una panoràmica molt variada i magnífica!

La nostra vida es desenrotlla ací plena de silenci i de pau.

La casa que habitem forma un conjunt amb l'església i actualment té totes les condicions necessàries per a viure-hi una petita comunitat com la nostra.

Exactament el nostre dia transcorre així:

Ens llevem a dos quarts de sis per començar les matines a les sis. Durant l'hora llarga que ens resta fins a les vuit, tenim oració en privat o lectura. A les vuit, els laudes. Cantem una bona part de l'ofici diví segons les nostres possibilitats i tenim llargs silencis destinats a procurar la nostra comunicació amb Déu i l'assimilació de la seva paraula.

Després d'esmorzar anem al treball manual fins a tres quarts de dotze. Ens guanyem el pa amb el muntatge d'aparells de ràdio d'una casa internacional japonesa que té la fàbrica i la representació espanyola a les Franqueses, no gaire lluny d'ací. És un treball fàcil i net, que es pot fer en complet silenci i que ens porten i ens vénen a cercar regularment. Mai no agrairem prou al Senyor aquest do de tenir un treball segur i ben retribuït.

A les dotze ens reunim a l'església, al voltant de l'altar, per a l'eucaristia. Cada dia ve un dels sis sacerdots de l'equip parroquial dels pobles veïns, que són els qui insistiren per tal de fer possible la nostra presència en aquesta comarca. Els dies feiners, com que no acostumen a pujar gaires fidels, podem fer l'homilia dialogada, i hi participen també els seglars que ens acompanyen, igual que en els cants. Els diumenges la nostra celebració eucarística canvia molt pel fet d'haver-hi l'església plena de gent. Dels pobles de prop, i d'alguns de molt lluny, vénen famílies senceres i ja s'ha format en aquests pocs mesos una petita comunitat de creients que es van coneixent i es reuneixen per celebrar la seva fe. Sovint també hi assisteixen grups de jovent que han vingut per acampar o per a rutes d'estudi.

Després de l'eucaristia (i continuant l'horari) hi ha un temps lliure, que els diumenges és principalment el moment d'atendre els nostres visitants, familiars i amics.

A tres quarts de dues dinem i, en acabat, tenim una recreació o un passeig pels boscos que ens envolten, fins a un quart de quatre, que de nou anem a l'església per a la pregària del migdia o hora menor. Després d'aquesta, tornem altra vegada al treball d'electrònica com al matí, fins a un quart de set, quan la campana ens convida a vespres. Una altra bona hora d'oració en privat segueix les vespres, fins a les vuit, que sopem. Una curta recreació, o més aviat un intercanvi de vivències del dia, precedeix les com-

pletes, que celebrem a les nou i al mateix lloc on ens trobem reunides; a l'estiu quasi sempre a la plaça de davant la casa. Als nostres peus veiem tot l'escampall de llumets dels pobles del Vallès i els cotxes corrent per les nostres carreteres, però dalt la muntanya tot és silenci i quietud.

Per a les feines de la casa: cuina, safareig, neteja, etc., hem establert torns, i així totes compartim amb goig el pes del treball d'una petita família com la nostra.

Aquesta és la nostra vida senzilla i ordenada, que procurem omplir de pregària i d'amor als germans i principalment a la comunitat monàstica que neix a poc a poc, amb el desig d'ajudar-nos mútuament en el nostre camí cap a Déu i ser, d'aquesta manera, per a tots aquells qui vénen a trobar-nos, un testimoniatge de vida cristiana segons el nostre propi carisma.

Sense deixar-nos afeixugar per les peticions, des del començament no hem volgut ser massa geloses de la intimitat i tranquil·litat nostres, i així la nostra petita hostatgeria, de només dues habitacions, s'ha anat obrint a qui ens ha demanat de poder compartir la nostra vida de pregària o de fer-hi alguns dies de reflexió i de silenci.

Hem tingut experiències molt boniques del bé que, sense adonar-nos-en, hem fet als nostres hostes. Ells també ens han estimulat a una exigència més estricta del nostre viure i ens han portat el coneixement de les enormes dificultats dels cristians del nostre temps en les diverses comunitats eclesials del nostre país, en el camp social i de l'ensenyament sobretot.

Molts grups de religioses i també de seglars vénen a participar en l'oració litúrgica, per bé que la nostra litúrgia és naturalment molt senzilla i humil, com escau al lloc i a les nostres possibilitats.

Rebem també sovint la visita de les nostres germanes del monestir de Sant Pere, que vénen a fer uns dies de recés i, sobretot, ens alegra la visita de la mare abadessa, quan ve per quedar-se tota una setmana amb nosaltres.

Per tal de no perdre la riquesa de doctrina que rep contínuament la nostra comunitat de Sant Pere, escoltem moltes de les con-

ferències que els fan, i fins els mateixos exercicis espirituals que tingueren últimament, gravats en cintes magnetofòniques.

Els dimarts de cada setmana ens reunim per comentar la santa Regla i confrontar-la amb la nostra vida. Els divendres posem en comú l'estudi particular de les lectures bíbliques del diumenge següent, a fi d'enriquir-nos mútuament. Els dissabtes ens dona una conferència un sacerdot professor de la Facultat de Teologia de Barcelona.

Cada mes, un dia d'entre setmana i, si s'escau, en vigílies d'una festa, tenim un dia que anomenem de «desert». És una jornada sencera de reflexió i de silenci, de més pregària, si hi cap, en la nostra vida. Aquest dia no tenim en comú sinó l'eucaristia i les vespres, i cada una fa la seva oració i pren el seu menjar al lloc i a l'hora que li sembla bé; alguna se'n va lluny pels boscos. Després de vespres, d'una en una, expliquem al grup tots els nostres passos d'aquest dia i ens en comuniquem les vivències.

Tenim projectat de dedicar, de tant en tant, un cert temps d'especial estudi comunitari sobre algun tema. «La comunitat» és el primer tema escollit. No hem de deixar perdre res que pugui servir per a mantenir-nos atents i que doni vigor al nostre esperit.

* *

Aquesta és, més o menys, la vida de la nova comunitat de Puiggraciós. Hem obert un camí i no és pas poca l'experiència que ens han donat aquests mesos transcorreguts. Voldríem saber roman-dre vigilants i obertes a les més petites indicacions del Senyor. Que sigui ell qui ens condueixi!

COM INTENTEM RENOVAR-NOS

Moltes comunitats religioses que es dediquen a l'ensenyament, s'han plantejat si han de continuar o no als col·legis. Això ha portat a opcions diverses, que van des del canvi total d'ambient fins a la continuació als centres d'ensenyament, però amb un enfocament renovat. «Com intentar renovar-nos», vol ser l'expressió d'aquesta segona línia oberta a nous plantejaments.

Hi ha qüestions, com ara les relatives a la nostra vida comunitària, la nostra missió com a educadores, la institució escolar, les escoles confessionals, les disposicions legals de caire educacional vigents al nostre país, etc. que aquests darrers anys han repercutit, com era d'esperar, sobre el nostre Col·legi i els seus responsables, interrogant-nos sobre la nostra pròpia forma de vida i sobre el futur del nostre Centre.

El nostre Col·legi, on es donen els tres nivells d'ensenyament: pre-escolar, EGB 1 i 2, i batxillerat, està situat dins el casc urbà, en una zona habitada per gent de classe mitja alta i fa el seu servei des del 1860.

La nostra missió, que és la d'«evangelitzar mitjançant l'educació», com hem de dur-la a terme ara i aquí?

Conscients que el nostre servei ha d'adequar-se i renovar-se d'acord amb les necessitats del nostre temps, i que les exigències de la missió canvien en una societat que evoluciona ràpidament, hem posat en qüestió les nostres estructures, la nostra forma de vida.

Comunitàriament, interpellades per les opcions prioritàries dels darrers capítols generals entorn de l'exigència de «la crida de Crist en els seus pobres», ens hem plantejat interrogants seriosos que han constituït crisis autèntiques. ¿Com es pot conciliar la permanència en un centre destinat a ser forçosament classista amb l'atenció als més necessitats? Quines raons hi ha per a continuar-hi?

A l'interior de la comunitat sorgeixen problemes i es prenen opcions diferents: integració a d'altres ambients, experiències no

ves d'organització interna, sortides de l'Institut. Es redueix el nombre de religioses dedicades al Col·legi perquè així d'altres amb vocació especial atenguin necessitats més urgents. Les que ens hi hem quedat trobem la nostra raó de ser, sempre que hi sigui possible l'anunci de l'Evangeli.

Els motius principals són:

- el desig de col·laborar a la tasca de comunicar la fe;
- la nostra vocació d'educadores, per a la qual ens hem preparat professionalment;
- que, malgrat tot, per ara no hem acabat de veure una raó decisiva per a deixar, sense garantir-ne la continuïtat, una missió de tants anys, quan a la zona no hi ha d'altres centres que puguin assumir el nostre alumnat.
- que no totes tenim aptituds per a llançar-nos a experiències noves;
- que la nostra decisió consisteix a fer un centre obert per a *tothom* sense distinció i volem, tant com sigui possible, que la qüestió econòmica no sigui de cap manera motiu de discriminació.

Paral·lelament a la renovació comunitària, s'inicia un pla d'acció amb el professorat. En equip es revisa la qualitat de l'educació que es dona al centre, i en un clima evangèlic de respecte a la persona, d'atenció a cada un, de preocupació pel desenrotllament integral de les alumnes, ens proposem de fer la síntesi entre els coneixements intel·lectuals i la vida d'acord amb l'Evangeli.

Amb aquesta finalitat s'ha procurat cada cop més integrar el personal seglar a la vida del centre, tant pel que fa a la gestió, la direcció i la preparació d'objectius, com en el camp pedagògic i catequètic.

Les constatacions en el camp de l'educació de la fe ens han portat a diferents intents de connectar amb la pastoral del sector. Sovint hem topat amb dificultats creades per les mateixes estructures de la vida religiosa o de les parròquies.

Darrerament, la publicació del document «Els educadors cristians i la realitat escolar» redactat per la Delegació Diocesana d'Ensenyament conjuntament amb la FERE, ens ha ajudat a replantejar-nos la nostra pastoral escolar i definir-nos davant les famílies:

«El nostre Col·legi pretén viure en cristià, educar sota la perspectiva cristiana, ser evangelitzador.»

Hem invitat els pares a un compromís més seriós i directe pel que fa a la catequesi, i ens hem integrat en el Sector Pastoral per tal de participar d'aquesta manera en la pastoral diocesana.

En definitiva, ens movem en un sentit d'una gran provisionalitat, amb el propòsit de no posar traves a l'ensenyament veritablement democratitzat que pugui organitzar-se en el futur.

M. Núria Gelpi Vintró

AQUEST ANY TAMBÉ

Tot i els estralls produïts per la crisi: l'augment del nombre d'aturats, l'apujada alarmant del cost de la vida, la vexació dels més dèbils, etc., ens atrevim a repetir una vegada més la celebració del Misteri.

Deixeu-nos-ho expressar, aquest cop, amb paraules del poema «Ho sap tothom, i és profecia», de J. V. Foix:

*La gent s'agleva en la nit dura,
Tots anuncien la ventura,
Les Illes porten el saïm,
I els de l'Urgell, farina pura:
Qui res no té, clarors del cim.
La fe que bull no té captura
I no es fa el Pa sense el Llevat:
A cal fuster hi ha novetat.*

Bon Nadal, doncs, a tothom; i Bon Any Nou!

DUES LÍNIES CONTRADICTÒRIES ?

Treballar pel Regne des de la situació en què viuen els més pobres. Aquesta és la pista que Crist proposa als seus. Però això, com es fa? Heus ací el relat d'una experiència que dóna una resposta personal i concreta, i que exigeix un canvi profund de vida.

«Crist ha vingut per salvar tothom, però ho fa des dels més pobres.» Crec que és més vàlid entendre des d'aquesta frase la realitat de cap on ha d'anar la nostra vida religiosa. Quantes vegades no han sortit d'una conversa o d'una discussió dues línies, aparentment contradictòries: Cap on hem d'anar? ¿Cap on s'ha d'encaminar la nostra acció? Hem d'acceptar els rics i deixar els pobres? Hem de deixar els rics i anar amb els més pobres?

Per mi ha estat un descobriment adonar-me que el planteig fallava des de la base, des del mateix enunciat de la pregunta. No es tracta de saber cap on hem d'anar, quan encara no sabem d'on hem de partir. I aquí sí que ja no hi ha cap dilema. Prenem l'Evangeli: el Crist ve per a tothom, no exclou ningú del seu Regne. Però, donat que ha d'encarnar-se per tal que la seva mateixa vida esdevingui signe d'aquest Regne, ho fa des dels més pobres. D'altra manera hi cabrien potser els malentesos, però no, ens ho diu la seva mateixa vida. No busquem paraules on el fet ja és prou explícit.

Però bé, el problema veritable sorgeix quan intentem concretar això. Com es fa? Les estructures, les sempre massa anomenades estructures, es carreguen el mort una vegada més. No podem, perquè... els nostres col·legis, les nostres cases, les nostres provincials... I jo dic, en tenim ganes de debò? ¿No pot ser que sigui molt més fàcil el paper de víctima empresonada d'unes estructures abstractes, les quals no protesten quan els carreguem el mort, que el paper de qui, a poc a poc, allà on es troba, intenta avançar, vigilant, alerta sobre les petites escletxes on s'endevina la possi-

bilitat d'anunciar el missatge de Crist, tal com ell ho va fer, és a dir, no amb paraules sinó amb la seva vida?

Si vols ser pobre, jo us diria, no cal fer grans gestes, deixant cases i riqueses. Això és fàcil, llueix. El que és més difícil, és que te les prenguin. Però, és aquest el camí.

No busquem la pobresa. Fem-nos amics del pobre, del pres, de l'afligit, i la pobresa se'ns donarà d'escreix.

Potser us preguntareu sobre com he trobat jo la pobresa. De moment, només us puc dir que avanço per una d'aquelles escletxes que deia abans. Com moltes de vosaltres, estava en un dels nostres col·legis, hi donava classes, hi feia de directora d'un dels nivells d'ensenyament. Un dia, tot reflexionant com viure millor la justícia de què ens parlaren els bisbes al penúltim Sínode, en grup vàrem veure una possibilitat de començar: viure entre ells, els més pobres, per aprendre la seva espera, i la seva lluita per un món millor. Ara sóc mestra nacional en una barriada. Tot just acabo de començar, però el que sé del cert, és que ja no podré aturar-me.

Les altres del grup encara treballen al col·legi, però de mica en mica troben vies d'integració. D'altra banda, crec que no és necessari recordar tots els mitjans que tenim a l'abast amb l'ensenyament. L'educació dels homes de demà està a les nostres mans. Podem fer un món més just ajudant a ser més justos els qui el formaran. Per aquest camí es «perden riqueses», però això també arriba a ser un signe que estem en el camí.

Sé que els camins són molts i molt diversos. Però, hi són; creieu-me. Com deia abans, només cal fer de la nostra vida una opció determinada, i... caminar, alerta sempre, i no trigarem a trobar camins, si és que tenim prou coratge per a voler-los veure.

M. Soledat Puig

EXPERIÈNCIA DE VIDA RELIGIOSA

Vida religiosa i ensenyament. Tot, exposat senzillament, com correspon a la petita comunitat —tres religioses— que ens envia aquest testimoni des de les Illes.

Hem partit d'un ideal comú de vida de fe i l'expressem vivint una fraternitat i unes relacions interpersonals més sinceres. Aquesta vida, la fem extensiva als altres mitjançant la nostra tasca en l'educació de la fe.

Vàrem creure essencial la presència real del Senyor entre nosaltres, i, per això, vàrem triar un lloc senzill del nostre pis, i de llavors ençà ell ha restat entre nosaltres.

Per a dur a terme aquest ideal, amb un respecte mutu i salvant el pluralisme, tenim en comú les coses següents:

Comunitat de fe: Rés de les hores i Eucaristia; reflexió sobre la Paraula de Déu una vegada a la setmana; una trobada mensual per a revisar el nostre objectiu comunitari i apostòlic; un cop al mes compartim la fe amb els sacerdots i religiosos de la comunitat parroquial mitjançant l'Eucaristia o les Vespres; i recés juntament amb les religioses franciscanes al voltant d'un tema.

Comunitat de béns: Dues de nosaltres fem feina al Centre diocesà de Sant Francesc d'Assís. Amb la retribució d'aquesta feina paguem les despeses que ocasiona la vida de totes dues. L'altra germana, que fa estudis a l'Institut de Ciutadella, viu entre nosaltres només a mitja pensió. El pis, que ja vam llogar moblat, és petit i acollidor; en compartim les habitacions.

Comunitat de treball: La comunitat educativa és formada pels següents membres: dos sacerdots que es traslladen a Ciutadella i els d'aquí —tots dos amb un desinterès econòmic total, atesa la necessitat del Centre—; un seglar llicenciat, fill del poble, sense retribució; cinc professores sense titulació —per culpa de l'endarreriment cultural no es troben mestres—, dues de les quals, mares

d'alumnes, tenen un nivell intel·lectual molt baix, i dues amb estudis fins a quart de batxillerat; tres religioses franciscanes —dues titulades—; i dues dominiques.

La nostra missió consisteix a orientar la part pedagògica i a dur a terme una educació integral. La part econòmica és molt deficitària per culpa del baix nivell de les aportacions: 250 ptes. per família més 50 ptes. per fill. L'administració és duta per una junta provisional de pares; a més es treballa de cara a una associació de pares.

De fet, l'experiència viscuda en aquest Centre és enriquidora ja que no hi ha interessos humans i tenim com a objectiu únic formar íntegrament els infants.

Projecció parroquial: Una germana s'encarrega de dos grups juvenils de formació, a base d'una trobada setmanal, preparada conjuntament amb el sacerdot i els altres monitors. A més d'aquestes conferències formatives n'hi ha unes altres de mensuals amb temes proposats. Amb aquesta mateixa joventut s'ha organitzat un club parroquial, on també és present una de nosaltres.

Cada una de nosaltres porta un grup de catequesi d'adolescents. Cada setmana preparem el tema amb un sacerdot i uns catequistes per tal d'expressar així la nostra experiència religiosa i rebre la informació que hem de transmetre després.

Una de nosaltres pren part al Consell parroquial; col·laborem a la litúrgia i altres realitzacions a nivell parroquial; hem participat en un curs de catequesi, en una setmana de reflexió... La nostra actitud és la d'estar disposades a actuar en tot allò que sigui factible.

Germanes Dominiques de l'Anunciata

UNA CRIDA A VIURE

AMB ELS MÉS POBRES

El desig de compartir la sort dels més desheretats ha portat a aquesta monja a viure amb els gitanos i treballar per la seva promoció: «Ser, en Crist, la veu que, en nom d'ells i amb ells, clama al Pare.»

Les vocacions no vénen mai de sobte, bé prou ho sabem tots. Tampoc la meva. Ve de tan lluny que m'atreviria a dir que l'he mamada de la mare. Però sí que va cristallitzar en un moment determinat, a rel d'una visita a un suburbi. Trepitjant les pedres i la terra d'aquells carrerons, contemplant la filera de càntirs i de galledes que esperaven pacientment que els toqués el torn a la font, emportant-me la pols del camí amb el meu hàbit rumbós, em vaig sentir representant d'una part burgesa de la nostra Església, i en vaig tenir vergonya. Tot seguit ressonà en el meu cor una veu que em cridava a compartir la sort dels més desheretats.

Aquesta primera intuïció calia aprofundir-la, estudiar-la, passar-la pel sedàs de la reflexió. Cap aquí van anar les meves hores de pregària. També en vaig parlar amb bons germans. I, per fi, la vocació quedava ben perfilada: Volia compartir amb els més pobres el meu pa, la meva cultura, la meva fe.

Vaig manifestar els meus desigs a les meves superiores. Vaig ser compresa i escoltada.

Amb una altra noia que sentia la mateixa vocació vam començar el curs 1971-72, a l'aire lliure, enmig dels crits de joia d'uns infants que mai no havien tingut una escola per a ells. No els importava gens el fet de no tenir parents ni teulada, en tenien prou amb poder aprendre. Vam passar les nostres trifulgues. Tot just el primer dia, i ja ens treien del camp on ens haviem instal·lat. Pocs dies després, la Policia Municipal, complint ordres, ens conduí davant de les seves autoritats les quals ens prohibiren de continuar treballant en el nou «domicili» amb l'excusa que estava prohibit

d'ensenyar a la via pública. Finalment, després de súpliques i de molts passos, aconseguírem que se'ns concedís un permís per escrit. Llavors vam poder treballar en pau. Però no massa. Teníem contínues visites de gent del barri, de nanos que ens enredaven, de pretendents d'algunes de les nostres alumnes. I tot això, acompanyat —talment una música de fons— del soroll de les motos que venien a passejar-se per allí, de la xerrameca i dels crits de les gitanes que prenien el sol, de la brutícia, de les mosques, del fred, de la calor, etc. Un parell de males fustes pintades a manera de pissarra —que penjàvem cada dia d'un somier i d'una fustota que feien de paret d'una barraca—, i unes quantes pedres era tot el nostre mobiliari. Així va transcórrer el primer curs.

Era l'estiu. Quan ja m'havia fet la idea que em farien esperar per anar-hi a viure definitivament, em van permetre d'instalar-m'hi amb una altra carmelita de la Caritat. El 18 de setembre de 1972 anàvem a viure a la caseta número 126 de la Ronda de Sant Martí, al mateix cor del barri, porció escollida del tercer món de Barcelona. Penso ara amb els desigs que santa Joaquina de Vedruna havia tingut d'anar amb els «negrets» de l'Àfrica. Com es devia complaure en veure que començàvem a viure entre els «negrets» de la seva ciutat natal!

I aquí estem, amb la nostra tenda plantada enmig del món gitano, intentant «de compartir les terribles estretors dels pobres, de conviure les seves mateixes condicions... i d'estar més a prop —per les condicions de vida— d'una població que cal evangelitzar» (Exhortació Apostòlica sobre la renovació de la vida religiosa).

No cal conèixer massa a fons l'ànima gitana per a endevinar que la nostra encarnació en el seu poble no pot ser total, encara que es desitgi arribar al màxim. Això, sovint fa patir. Però, per damunt de les diferències de les nostres respectives minories ètniques, hi ha l'afecte i el lliurament a tots. I la nostra dedicació no té res de paternalista perquè neix de l'íntima convicció que som fills d'un mateix Pare, i, per tant, veritables germans. Aquest és el motiu que ens porta a voler compartir amb ells tot el que som i tenim.

Hi ha qui diu que per a treballar en la promoció de la gent d'un barri no cal viure-hi. No els ho discutirem. Però nosaltres ens

sentim felices enmig d'ells perquè els estimem. Perquè també Crist visqué entre aquells que venia a salvar. Perquè ell se'ns presenta gitano en els nostres gitanos. Perquè la seva pobresa ens és un despertador per a viure la «pobresa real i efectiva» que el Concili demana als religiosos.

Viure amb ells vol dir sofrir quan es barallen —cosa que sol ocórrer amb certa freqüència. Quan la policia s'emporta algun veí. Quan un se sent impotent per treure'ls de la misèria en què viuen. Quan un palpa la injustícia de què són víctimes. Quan un no sap com alleujar-los en les seves dolències i malalties. Però suposa, també, gosar de les seves alegries, de les seves festes familiars, de l'ambient de fira que el carrer presenta cada dia.

Viure amb ells no és un favor que els fem, sinó un favor que ells ens fan a nosaltres. Quines lliçons tan bones ens donen! Ens mostren, amb la seva vida, que no tot ha d'ésser treballar, sinó que el més important és viure. Que calen molt poques coses per a viure bé.

Viure amb ells vol dir ser, en Crist, la veu que, en nom d'ells i amb ells, clama al Pare. I així, tant en el silenci del matí, quan tots dormen, com en el soroll del carrer, al captard, quin goig d'experimentar que Crist, ells i nosaltres, fent una sola cosa, «existim, ens movem i som» en el Pare! Malgrat això, voldríem predicar-los la Bona Nova. Amb els nens és més fàcil. No tant amb els grans. El gitano mira amb recel tot el que li arriba a través del «payo», i aquesta és la nostra gran limitació: no ser gitanes. De catequesis esporàdiques sí que se n'han fet algunes. Però la formació d'una comunitat cristiana ja és més difícil. L'únic pas que tenim fet en aquest sentit és el d'intentar-ne l'evangelització des del seu món de pobresa.

Estic convençuda que per a viure en un barri així, amb el desig d'implantar el Regne, cal pregar. Cal estar fortament arrelada en Crist. Es pot treballar en un suburbi per un altruisme, fruit d'un sentiment compassiu, però edificar el Regne és molt més que treballar en la simple promoció humana. És sembrar Déu en el barri i fer la fraternitat de tots els seus fills. I aquí solament s'hi pot arribar pel camí de les Benaurances. Que el Senyor ens hi ajudi.

Montserrat Saumell

CURS DE FORMACIÓ

PER A NOVICIATS

Entre els serveis que realitza el Secretariat de Vocacions de la CONFER a la vida religiosa de Catalunya, cal destacar el Curs de Formació per a Noviciats al qual participen actualment quaranta-nou novicis de quinze congregacions religioses.

La història d'aquest Curs és molt senzilla. Ha nascut d'una necessitat concreta i del desig de donar-li una resposta coherent. L'any 1968 comença un decreixement notable del nombre de vocacions. Això no ha de repercutir en la formació teològica dels aspirants a la vida religiosa. La dificultat real de trobar un professorat competent que disposi de temps per a atendre els diferents grups minoritaris, suggereix la idea d'unir les forces, i així dos noviciats de Sant Cugat del Vallès programen conjuntament la seva formació teològica.

Tres anys després, altres congregacions, en tenir coneixement d'aquesta experiència, envien les seves novícies al Curs, que per a afavorir tothom és traslladat a Barcelona. L'any següent el Secretariat de Vocacions de la CONFER n'assumeix la responsabilitat, i comencen a fer-se les classes a la seva residència del carrer de Rivadeneyra. S'avaluen els resultats i es demana col·laboració i suggeriments a d'altres formadors. La resposta és francament satisfactòria. S'elabora el pla d'estudis, el que vigeix actualment, que consta de dos cursos cíclics. El primer, comprèn temes més generals de vida cristiana, com la introducció a la vida espiritual: espiritualitat bíblica i pregària, cristologia, sagraments, i qüestions de moral fonamental. El segon, se centra en qüestions més específiques de vida religiosa: teologia de la consagració i de la vida religiosa, celibat —pobresa— obediència, comunitat de pregària i comunitat de servei al món. La formació bíblica s'amplia amb l'estudi de sant Joan i del profetisme.

S'ha posat un interès especial en el fet que tots els continguts, sense oblidar la programació, responguin als interrogants que es plantegen al jove que intenta de penetrar en una vida espiritual profunda i exigent. Aquest objectiu, com tota la marxa general del Curs, és revisat diferents vegades l'any per professors, formadors i alumnes.

Per tal que la formació no resti únicament en un camp teòric, i poder aprofundir en un nivell més vivencial i de pregària, es fan algunes celebracions de la Paraula i l'Eucaristia.

Sabem que encara no està fet tot. Tot just hi caminem..., però una vegada més tenim l'experiència que el camí es fa tot caminant...

M. S. M.

LA NOSTRA EXPERIÈNCIA

DE NOVICIAT

No és pas fàcil de descriure l'experiència d'una etapa de la vida. Més encara quan ens trobem en un moment de crisi de tot el que són «principis establerts» i anem a la recerca de nous camins. Amb tot, ens sembla que cal fer aquest esforç, si més no per prendre consciència que encara «anem vivint». Explicarem una mica el que nosaltres hem reflexionat i viscut, convençuts que «tenim poques paraules i les que tenim estan gastades», com canta Lluís Llach.

El marc del noviciat

Els nostres noviciats estan situats als barris o ciutats-satèl·lit de Barcelona, enmig de la gent. Vivim amb una comunitat de l'orde o congregació, els membres de la qual porten un ritme de vida d'acord amb les seves activitats. Aquesta comunitat acull els novicis, els quals s'hi incorporen amb tot el que això significa de vida comunitària. Gràficament: seria com el suc on es cou l'experiència del novici que va rebent d'una manera continuada i viva, el testimoniatge directe d'un estil de vida més que no pas una formació teòrica i desencarnada.

La distribució del temps d'estudi, reflexió i pregària, i les activitats es concreten segons el tarannà de cada u i una mica sobre la marxa. Hi ha, és clar!, uns criteris a l'hora de triar experiències i conèixer la realitat, però la manera concreta d'aconseguir aquests objectius s'adapta a les possibilitats i exigències de cadascú.

Com ha incidit en nosaltres aquesta experiència

Tot el que hem realitzat i el que realitzem fa viure en nosaltres

una experiència espiritual: Descobrir en la mesura que ens descobrim nosaltres mateixos en la nostra vida, què va significar Jesús i què significa per a nosaltres, de manera que en aquesta experiència doble, mantinguem la fidelitat al qui ens convoca i que ha irromput en les nostres existències. Descobrir què vol dir per a nosaltres, avui, ser creient en Jesucrist. Nosaltres parlem de «vida» en aquest sentit fonamental.

Però aquesta vida pren una forma que cal discernir constantment per tal que sigui «religiosa». Per això intentem conèixer els objectius, formes i activitats que històricament han pres els nostres ordes o congregacions, tot esforçant-nos per copsar (captar) l'experiència que feren del Crist els qui la varen començar i els qui l'han continuada. Així descobrim un testimoni i un ajut valuós de cara a respondre, d'una manera creativa i amb els mitjans al nostre abast, a les exigències del món d'avui, de la mateixa manera que ells van saber respondre com a homes i dones del seu temps.

Tot això nosaltres ho vivim d'una manera personal però procurem que no es quedi en un nivell individualista. Som conscients que la nostra vida té com a marc tota l'Església i cal que la nostra resposta sintonitzi i enriqueixi les respostes que tots els creients donen de la seva vivència del Crist. Per això veiem molt important el fet d'estar vinculats d'alguna manera a una comunitat cristiana a fi que visquem autènticament una realitat eclesial, superant les diferències entre religiosos i laics que abans s'accentuaven tant. Així mateix, volem concretar-nos en una resposta que sigui cada vegada més una comunió total d'objectius i anhels amb tots els homes que viuen al costat nostre, i que cerquen el seu alliberament i lluiten per aconseguir-la.

Les activitats del SVC

Les classes del SVC (Secretariat de Vocacions de la CONFER) suposen una experiència molt interessant perquè permeten de compartir tot això. El fet de ser-hi plegats, novicis i novícies dels diversos llocs enriqueix molt. I ens ajuda a evitar el perill de fer «vida de l'orde tal o qual» més que vida religiosa. També ens fa

adonar que fonamentalment els problemes de fons són comuns, malgrat les divergències de formulació o les diferents maneres de concretar-se en cada orde o congregació.

Valorem molt aquesta experiència de cara a la nostra formació. Encara que molts després continuaran estudiant qüestions de teologia o pastoral, aquesta primera presa de contacte amb un esforç de reflexió, ja elaborada, sobre vida religiosa, ens és necessària per a situar correctament la nostra experiència. Notem, però, que encara caldria accentuar molt més el camí d'«una experiència vital reflexionada» abans que assegurar una adhesió a alguns plantejaments. Costa de trobar l'equilibri i el diàleg entre el que és més una reflexió sistemàtica de la vida religiosa i l'aportació que prové més de la realitat viscuda freqüentment amb la gent i els seus problemes, i que ens interpellen profundament. El bon humor i el tracte amical que hi ha entre nosaltres ens ajuden a superar els inconvenients de la nostra experiència. Tots plegats, professors i alumnes, descobrim que no es tracta tant d'una cosa ja feta i pastada, sinó d'un treball que fem conjuntament, vivint al dia, i exigint-nos personalment. Aquest enfocament ens és molt més enriquidor.

Amb aquestes ratlles no hem pretès pas de sintetitzar tot el que és la nostra experiència de noviciat. Hem volgut explicar-vos, d'una manera molt senzilla, alguns dels aspectes que considerem més importants i que poden donar una idea del moment que vivim en la nostra etapa del noviciat.

Uns novicis

COP D'ULL

DINTRE I FORA DELS CONVENTS

Aquest «cop d'ull» vol exposar, sense pretensions ni falsos pessimismes, els seriosos interrogants que els religiosos i les monges tenen plantejats avui. «Trampejar la situació personal i colectiva val com a solució transitòria. Però el nord, les idees clares, els objectius precisos resten encara sense solució.» Aquesta és la qüestió de fons que A. Maduella veu plantejada, dins i fora dels convents.

Fa set anys, Jaume Lorés parlava de la «necessitat de reinventar les religioses»¹ a partir d'una teologia que «toqués un xic més

1. Jaume LORÉS, «Les monges dins la perspectiva teològica eclesial i catalana», al volum *Les nostres monges*, «Crítèrium» 33 (Barcelona, 1967) 10, 12-13.

de peus en aquesta nostra terra»,² i Josep Dalmau reconeixia a la monja l'inconvenient de no tenir «cap funció específica dins l'Església»,³ un futur «sempre imprevisible»⁴ i fins l'eventualitat d'esdevenir «antitestimoni sociològicament parlant».⁵

En el món concret i en l'Església local, les monges hi són. Qualsevol plantejament lògic o teològic resultaria desinflat de consistència davant el fet existencial. Persones que han organitzat la seva vida dins un sistema de «perfecció cristiana», amb assumpció de determinats beneficis i acceptació d'alguns compromisos específics, i que no veuen la raó de no continuar endavant. Encara que llur determini els resulti difícil d'explicar racionalment a gent jove o a gent poc ben predisposada.

Arrapaments i roba llarga

La indiscutible bona voluntat cordial de la majoria dels membres d'ordes i congregacions religiosos —sotraguejada per l'esperit conciliar, des de dins, i per l'objectiva validesa de moltes recriminacions, fetes des de fora—, unida a la desorientació en els criteris a establir, per part dels càrrecs responsables, ha donat peu al naixement d'una sèrie d'iniciatives, més o menys originals, que en conjunt formen un ventall molt ampli, que va des de les quasi-dimissions fins als arrapaments més biològicament primaris.

El claustre i els uniformes de roba llarga han deixat de constar com a distintius indispensables de frares i monges. La residència enclaustrada oferia, juntament amb una espiritualitat determinada en ordre a viure un cristianisme dit de «perfecció», una organització especialitzada, amb motlles i horaris apropiats per a practicar assossegadament les particulars aspiracions a la santedat.

2. *Ib.* 7.

3. Josep DALMAU, «Les monges de l'esdevenidor», al volum *Les nostres monges*, «Crèterion» 33 (Barcelona, 1967) 115.

4. *Ib.* 116.

5. *Ib.* 116.

Cristianisme i seglaritat

Aquests criteris han estat superats. Ha circulat implícita la idea que la normalitat en matèria d'exigència cristiana havia de ser oficialitzada en determinats estats de vida, mentre que els seglars prenen una mica l'aspecte d'anomalia. «Quan podria ser molt bé que l'espiritualitat seglar sigui la normal dins de la doctrina evangèlica, mentre que la religiosa sigui només una evolució posterior de la doctrina de Crist.»⁶ «Quan Crist predicava no exposava un sistema de vida per a sacerdots o religiosos. Crist ensenyava a homes corrents.»⁷

El compromís del baptisme és més seriós que una professió de vots i minucioses constitucions. L'Evangeli continua essent exigent i neguitejador per als cristians, però la inquietud enfront de les invitacions evangèliques no és sortosament exclusiva dels claustrats. Ni tampoc és fàcil gosar proclamar que la síntesi de l'Evangeli queda resumida en els tres «consells». Són una minoria, però una pila, les persones seglars, les persones casades, que vibren i anhelan captenir-se evangèlicament.

Instrument d'utilitat

La vida claustrada ha estat un mètode destinat a facilitar la vida cristiana. Però la seva realitat de mètode indica ben clarament que és instrumental, i que és vàlida en la mesura que resulta útil. Algunes modalitats poden haver-se tornat antievangèliques. Per això convé no oblidar l'elementalitat que la vida «religiosa» està en funció de l'Evangeli, i no l'Evangeli en funció de la vida religiosa.

Crist no feia propaganda d'«estats de vida», sinó d'actituds vitals. L'entrada en un «estat», com també la pràctica d'una «con-

6. A. MADUELL, *El concepto de espiritualidad seglar*, «Teologia espiritual» 4 (1960) 283.

7. *Ib.*

sagració», de per elles mateixes no diuen res de la intensitat o de la sinceritat viscudes en el servei a Déu i als germans. S'ha artibat a una mena d'idolatria legal del concepte d'«estat» en les estructures de l'Església, fins al punt que tota mena de provatures i experiències han estat admeses o tolerades, llevat de les que signifiquessin abandonar la situació de solteria, encara que fossin excel·lents les predisposicions substancials. Deu passar, però, que la vida «religiosa» consisteix essencialment a col·locar gent en situació d'«estat de perfecció» —i la santedat venerada es referia més a l'estat que a les persones—, mentre que l'Evangelí no installa ningú en situació adquirida i invita a improvisar constantment sobre la marxa amb una actitud sempre fresca de servei al germà, de filiació envers el Pare.

Cautelosa prudència

Davant aquests criteris bastant adquirits, els instituts que es presentaven com a empreses proporcionadores de perfecció cristiana, han perdut la iniciativa. Els seus responsables s'han tornat molt prudents a l'hora de pronunciar-se, i aquesta cautela funciona fins al punt d'evitar de dir que no volen pronunciar-se. Deixar fer, deixar passar el temps sembla ser una mesura prou sàvia. En lloc d'oferir processos de perfecció personal, amb satisfacció garantida i certificat del Vaticà, ara es decanten a consentir llibertat a la recerca individual de nous camins.

El concili Vaticà II, sobre religiosos, no va aclarir massa coses. Però va fer adonar suficientment que una pila de llocs comuns sobre la vida consagrada no s'aguantaven. La genèrica recomanació d'acomodar-se, no va baixar a detalls. Acostumats a respirar en les clares atmosferes de les generalitzacions inconcretes i descompromeses, per tal de poder signar el mateix document uns quants centenars de persones molt distintes, les aplicacions van filtrar-se per les junctures. Els encotillaments deformants s'han anat estripant, però han mancat responsables amb el coratge de recomanar mesures renovadores de la substància. I s'ha produït l'anarquia. Perdut un nord precís, alguns ordes i les congregacions confien que

la recerca multitudinària aconseguirà la troballa del recte camí. De l'oferiment de receptes infal·libles s'ha passat a l'acceptació de possibilitats infinites.

Reinventar o no inventar

Llavors ve l'oportunitat dels «carismes» particulars, coincidents potser amb capricis personals o amb antigues aspiracions insatisfetes. L'Esperit bufa on vol, i els practicants de la vida «religiosa» existeixen perquè ja existien, i uns quants milers de persones compromeses, que no poden recomençar la vida des de la base, necessiten viure i —si és possible— viure sense la imposició de contradir-se massa, i des d'allà on són, miren d'aplicar reformes i pedaços. Però és legítim preguntar-se encara què és la vida religiosa, si s'ha de reinventar, o si seria possible que a ningú no s'acudís de crear-la cas que no existís.

Que alguns cristians valents i constants puguin voler creure que la vida evangèlica equival a no tenir fills per batejar ni mantenir, a no haver de treballar pel podrit diner, a substituir les pròpies decisions pel criteri o el caprici d'un altre cristià, és admissible. Tot això pot decidir de fer-ho la llibertat d'un cristià. Però cap cristià postconciliar no pot assegurar que calgui prendre aquests costums concrets per a viure l'Evangeli. La pregunta sobre el què de la vida dels «religiosos», roman oberta.

Generalitats i menuderies concretes

El fenomen de les desercions ha estat significatiu. Han desertat vividors i ha desertat gent sincerament inquieta. Alguns han cregut amb tota la bona fe que el conjunt podia refer-se des de dins, altres han donat el dol per acomiadat abans de procedir-se a l'enterrament.

Als nois i noies d'avui, que siguin sans i intel·ligents, no és honorat anar-los amb vaguetats: cal dir-los sense embuts allò que és possible donar-los. Tornar a repetir consideracions generals —se-

guir Jesucrist, fidelitat a l'Evangeli, servei a l'Església...— no equival a justificar un mètode de vida molt concret, perquè tals consideracions són vàlides per a tota mena de cristians. I baixar a enumerar coses molt concretes —resar l'ofici diví, atendre malalts, assegurar la vida d'un monestir, sostenir collegis, evangelitzar els suburbis...— semblen motivacions molt petites que fa vergonya d'esmentar per la seva menuda concreció.

Instal·lacions immenses

I si agrupacions de professionals cristians s'havien de constituir, això hauria de ser, no precisament per a seguir Jesucrist —missió que ja es fa dins l'Església, cal suposar—, sinó amb el propòsit d'obeir un reglament molt especialitzat, donar vida a aquell monestir tan carregat d'història, mantenir esplendents determinats locals de culte, sostenir en marxa una determinada cadena de collegis... Aquesta mena de coses concretes a fer, donen sentit també a agrupacions ben especialitzades de cristians. Mentre que les enlairades motivacions genèriques de Crist, l'Església, l'Evangeli, etc., no poden constituir un aglutinant suficientment especificador per a estructurar l'associació primària de germanetes de Sant Ambrós o l'excel·lent congregació dels fomentadors permanents de la vetlla nocturna.

La gent «religiosa» ha anat millorant personalment. Els instituts, no. O mandrosament. Contemplar certs edificis conventuals en l'actualitat és com anar a l'hivern a visitar els pobles més turístics de la Costa Brava: immenses instal·lacions d'escenari, sense manifestacions de vida que els siguin proporcionades.

Pisets i arrelament al país

Monges i religiosos s'han deixat de solemnitats grandiloqüents, i s'ha fomentat l'esperit de família. L'autoritat que parlava sempre imperatius de la divinitat, ha deixat lloc al diàleg, fins al punt que un constant parlamentarisme ocupa no poques hores de temps

útil. És molt més bonic l'esperit familiar i senzill. Els pisets són més a la mesura humana, i resulten més fàcils de mantenir, mentre que la impersonal deshumanització dels grans convents, dels monestir grandiosos els acosta a museus de curiositats.

També s'ha produït més catalanitat, una consciència superior d'arrelament al país, llevat determinats colonialistes de professió, com potser els irredimibles redemptoristes. Aquesta autenticitat mental i social, troba múltiples possibilitats de traducció en l'afany de servei, d'identificació amb el poble, de realització de treballs proletaris.

Embarcament de prosèlits

Fer feines, de tota manera, i prestar serveis remarcables, no és per això sol ser «religiosos». L'ésser és distint del fer. I mentre fer tasques noves resulta relativament fàcil, descobrir una nova realitat en l'ésser no és objectiu massa planer. Trampejar la situació personal i col·lectiva val com a solució transitòria. Però el nord, les idees clares, els objectius precisos, resten pendents de ventilació. Si fi de la vida religiosa era salvar l'ànima, ara tothom creu que proposar-se això és molt egoista, i —d'altra banda— que és possible de realitzar-ho de moltes maneres corrents, sense que sigui necessari dur un estil de vida singular.

Actualment hi ha milers de religiosos i monges. Han de continuar llur existència. Per molt que hagin modificat residència i ocupacions, perduren com a rebrots del claustre. Hi ha una greu responsabilitat a veure si val la pena o cal admetre nous embarcaments sense saber abans de donar el passatge quin serà el port de desembarcament. L'actual sensació de despistament i de disgregació —o de resistir sigui com sigui fins a l'enfonsament— no es modifica amb cataplasmes superficials. «Circuleu el mar i la terra per fer un prosèlit, i potser un cop fet no resulta millor que vosaltres.»

A. Maduell

PER UN NOU CAMÍ

DE FIDELITAT

Les formes de vida religiosa dels diversos ordes i congregacions han sofert canvis profunds, no sense dolors i perplexitats. Avançar vers una major fidelitat comporta deixar moltes coses i assumir el risc. Aquest testimoni directe i col·loquial de l'evolució d'un religiós durant aquests darrers anys, ens fa entreveure què exigeix el canvi i fins a quin punt s'enceta un nou camí —el «vell camí»— de fidelitat evangèlica.

He estat superior onze anys i actualment encara sóc del Consell general de la meva Congregació.

D'aquests onze anys, vuit els he passats com a responsable d'una

comunitat que té encomanda la tasca de dirigir i administrar el santuari marià més important de la diòcesi. La pastoral allí és: l'acolliment dels pelegrins, les celebracions amb una litúrgia curiosament preparada, la possibilitat de proclamar la Paraula a tota mena de persones, una certa influència en la cultura autòctona, etc. Però també suposava dedicar moltes hores i energies a feines administratives: mantenir personal assalariat per a quasi tots els serveis, que van des de la neteja pública fins al servei de cuina, renovar contractes per a l'explotació d'establiments com, bars, botigues... tenir cura d'una explotació agrícola, etc.

Ésser cap visible com a prior d'aquest santuari comportava unes certes relacions amb autoritats provincials i fins i tot nacionals.

L'any 1963 vaig acceptar el càrrec per obediència, perquè per mi, aleshores, el que deien els superiors era expressió manifesta del voler de Déu. Però aquest mateix desig de voler ésser fidel a Déu, em va fer descobrir una contradicció cada cop més forta i més difícil de superar. Tenia la sensació de viure en una situació de poder, d'influència, i d'un cert prestigi que si bé tenia aspectes positius de servei als homes, en tenia uns altres de negatius que em feien molt lluny de la majoria d'homes i, al meu entendre, lluny del que jo crec que és típic en el seguiment de Crist. En escoltar, per exemple sant Pau: Em sembla que Déu ens ha mostrat a nosaltres, els apòstols, com els últims. Nosaltres som necis per causa de Crist, febles, deshonrats. Patim fam, set i nuesa, som bufetejats, i anem d'ací d'allà, ens fatiguem treballant amb les nostres pròpies mans, ens persegueixen, ens difamen, hem acabat com escombraries del món, el rebuig de tothom fins ara (1 Co 4, 9-13).

No sabia conciliar les exigències de tal estil de vida cristiana amb la situació real en què em trobava, per portar endavant l'obra confiada a la meua comunitat religiosa.

Vaig intentar per tots els mitjans possibles fer canviar l'obra des de dintre. No vaig poder o no en vaig saber.

En no poder viure més temps amb aquest dualisme: entendre i sentir la necessitat d'una radicalitat que faci possible aquest estil que proposa l'Evangeli, i una realitat estructural que, almenys per a mi, s'hi contradiu obertament i que no sóc capaç de

canviar des de dintre, m'obliga a cercar un altre camí. I així ho he intentat fer.

Pel maig de 1971 vaig renunciar al càrrec. Em va semblar que després de tants anys de ser el primer per temperament i per ofici, calia aprendre a ser l'últim. Calia aprendre a escoltar i a callar. No podia dedicar més temps a aconsellar els altres, com ho havien de fer i no fer-ho jo. Havia de passar de les paraules, dels dissenys, a una vida concreta i més d'acord amb el que semblava tenir bastant clar.

Els companys i el superior em van indicar que em convenia dedicar un temps a l'estudi i a la renovació teològica. Vaig fer el biení a la Facultat de Teologia de Barcelona. Un cop llest d'això, vaig buscar feina en un hospital. No en trobava cap després de recórrer tots els de Barcelona. Era la primera vegada que em proposava una cosa i no l'aconseguia tan aviat com jo estava acostumat.

Mentre, ens confiaven una parròquia de nova creació i a títol personal, això és: dos religiosos ens comprometíem amb el Bisbat de Barcelona a tenir la cura pastoral del barri on s'erigia la parròquia.

Per allò de no ser el primer, singular... pensava que convenia treballar lluny de la feligresia. En no trobar feina a cap hospital, ni esperances, demano feina en un taller de serrelleria al davant mateix de casa nostra. Em diuen que sí. Vaig començar-hi l'agost de 1973. Hi he treballat tres mesos. Després he fet nou mesos de soldador en una empresa metallúrgica i per fi he trobat en un hospital la feina que cercava: la de sanitari per a dur lliteres.

Penso que en una opció d'aquesta mena es pot posar l'accent en el *fer* o en l'*ésser*. Això és: es posa en el fer, quan s'emprèn una acció o un camí com a cap de desvetllament entre els homes del món del treball. Es posa l'accent en l'*ésser*, quan es vol viure més que fer, quan hi ha necessitat d'aprendre, d'escoltar, de convertir el cor. Personalment he volgut seguir aquest segon camí, sense tancar-me al primer, i vaig entenent que em manca molt per a convertir-me.

Jo creia que pel fet de posar-me una granota, d'estar a les ordres de nois més joves que jo, descarregar camions, anar pel carrer amb ferros o eines al coll, ja em trobava un dels darrers. Però

no. No és el mateix posar-se el darrer que ser-ho. Fins que en canviar de treball, fent de soldador, no vaig comprovar la lentitud del meu rendiment i que m'havien de tornar més de la meitat de les peces per refer-les... no em vaig adonar que començava a ésser el darrer. Fins que la vida no m'hi posa, no ho sóc, encara que jo m'hi hagi volgut posar. Em sembla un do de Déu trobar-me el darrer d'un taller després de tants anys d'ésser dels primers.

Havia somniat ésser pobre per a seguir Jesucrist. Després d'aquest temps de treball em sembla una pretensió intentar-ho. No puc ser pobre, sempre seré un «estranger» entre els pobres, per la meva cultura, formació... no ho he nascut de pobre. Havia acceptat moltes pràctiques de pobresa, que ara em semblen justificants per a comprovar que era pobre. No busco, doncs, camins de pobresa. Penso que es tracta de fer una opció a favor dels pobres. Per a fer-la ha de ser des d'ells. Si m'admeten entre ells, ja és un bon pas. Això portarà austeritat i privació, però no per imposicions ascètiques, sinó per l'exigència de la vida.

Tocant a l'obediència, veig cada dia més clar que no és una persona determinada, i encara menys única, que expressa el voler de Déu. Són tots, és la vida de cada un, són els fets de cada dia que porten un missatge de Déu, que cal escoltar i acollir per donar-li una resposta. Reconec que l'aprenentatge del noviciat, és ara profitós per a la disciplina del treball (canvi de feina, interrompre-la quan manen sense explicacions, no compten amb la teva iniciativa, etc.). Però he comprovat que el personal ho fa més bé que jo i no ha fet el noviciat, si bé la qüestió és una mica complexa.

Pel que fa a la castedat, m'han caigut totes les raons que abans tenia per a mantenir el celibat. Per a les persones amb qui treballo no sembla que sigui cap signe. Per mi la motivació seriosa i forta és que Jesús va viure amb celibat. Trobo que ja n'hi ha prou, no cal preocupar-se de la significació escatològica i transcendent.

L'estil de pregària ha canviat. De passar hores davant el Santíssim, ha derivat vers una actitud de pregària permanent, urgida per la mateixa vida; en cada fet, en cada persona, en cada experiència, necessito buscar, escoltar el que Déu vulgui expressar i quina resposta n'espera. Els moments de reflexió, els necessito per

discernir l'estil i el criteri propi del Jesucrist que es manifesta a través de la vida. Per mi l'Evangeli és la pauta permanent per a aquest discerniment.

Des de la nova realitat on em trobo, moltes manifestacions de l'Església em semblen lluny del poble, molt poc significatives. Com si haguéssim creat un món eclesiàstic diferent del món real, on s'han incorporat no poques persones, però en queden moltíssimes fora. El llenguatge i els gestos no diuen res. Amb tot i això, em sembla estimar més l'Església, perquè malgrat tot és la de Jesucrist. No en puc establir una altra pel meu compte, però sento la necessitat de contribuir a un canvi perquè aquesta Església sigui més la de Jesús i més per al nostre món.

Una de les necessitats vitals en aquest camí de recerca i de conversió, és no fer-lo sol sinó en grup, en comunitat. Jo no he trobat dificultats de part de la Institució, però som poquets els qui volem concretar la vida així, i estem escampats. Intento fer comunitat amb persones concretes, a nivell de vida religiosa. Si bé em sento cada dia més lligat al poble, als creients de la parròquia. Amb ells intentem fer camí, preguem i busquem ser fideïls a Déu. Una cosa em sembla que puc afirmar: des que he fet aquestes petites passes, crec que tota la meua vida està dedicada a Déu i als homes, al Regne. Abans no m'hauria atrevit a dir-ho. Si això és cert, potser coincideix amb el que és la vocació religiosa i, per tant, val la pena de continuar endavant cercant una major fidelitat a Déu i als homes, plens d'esperança, il·lusió i esforç.

Romà Fortuny

« PAULINA, 1880 » ¹

Els fets s'escauen a Llombardia i Toscana, la segona meitat del darrer vuit-cents. Ciutats bullicioses, ruralies paradisiàques, cel i aigua dels llacs infinits. Temples, vil·les, palaus, salons i alcoves d'una decoració ingènua i de

temps antic. Gosadies galants, penes d'amor, oracions fervoroses, i així d'una nissaga a l'altra.

Paulina és una noia molt sensible, vehement i misteriosa. Els qui s'hi mouen a l'entorn evidencien realment fins on arriba la condi-

1. Acaba de sortir, en versió catalana, aquesta obra de Pierre Jean Jouve, a cura d'Alfons Quiñones i Sopena, el qual ha promogut el llibre a casa nostra. D'ell és el text següent pensat, en principi, com a ex-curs que havia d'acompanyar l'obra i que oferim, aquí, com a presentació de la mateixa. Es tracta d'una novella de temàtica gens aliena a la pastoral.

ció de llur vàlua. Ella els amida. Congria situacions àrdues i urgides que l'oprimeixen més i més en la tribulació. L'atmosfera devota de la seva infància la sensibilitza a la presència de Déu, la preocupava l'existència del pecat i veia que la vida no es podia desentendre de la culpa, més la jaculària brunz amorívola.

Un dia Paulina s'adona que és formosa. S'ho confessa agradada i desimbolta davant el mirall adorable. Hi monologa atrevida, incoherent i candorosa. Amor, el cavaller, i com i quan se'n vindrà? I el delitós periple comença. Sentits, cor, consciència, es drecen i retopen violentament en ella. Embriagueses i risc, remordiments i folia. L'amant, esclats de llum, tempestes, i obnubilació de la ment emmalaltida. Tot s'acreix en una dona que voldria rompre, penitent. Paulina temorencia havia expectat un fill que li somriuria, mes la tendra migrança s'esvaï enyorosa. Passa la mort reptadora prop d'ella, la veu del seu pare i la de l'esposa de l'amant condemnen l'ultratge que ella en vida els inferí. Paulina cruix sota la feixugor del delictes i el pecat.

La clausura d'un cenobi acull aquesta ànima trasbalsada. Hi escriu el seu diari interior, l'únic confident de les regirades marees que regolfen dintre seu. Benances, laceracions, el passat, esfereïments, vols d'indicible poesia, l'esguard al Calvari, velades impulsions. Li caldria una curança espiritual molt aciençada, el convent impertorbable i calm no la hi dóna. Paulina es reclou hermè-

tica. Una sor ofereix la seva vida al Senyor per salvar la novícia. Sent per ella un gran amor blanc com la neu, un amor que el torb de les passions no el comprendria. Paulina és bandejada del monestir.

Vacuïtat, la cella on ella hi sojornà soliuva és al lluny allà en el claustre, i aquesta llunyania l'aboca a una soledat immensa. Planys, súpliques, ànsies de fidelitat a Déu. Es recull a una villa per guardar-hi la seva desolada solitud. Les roses hi floreixen d'un celestial amor i puresa, Jesús i Maria. De cop i volta l'aviditat dels sentits ressegueix impetuosa, se n'esglaia. Paulina exiliada implora, dubta de Déu, cau malalta, prega, Déu és absent.

Un obscur desassossec l'agullona temps ha. Tot s'afua cap a la fi per camins d'un creixent infortuni paorós. Ella emmiralla el cel blau i el sospira, penombres però, resa sempre, plora, i tot és erm. La passió es revifa exasperada amb l'amant, abatut tanmateix. Paulina viu la col·lisió dramàtica dels més encontrats sentiments.

Uns mots a l'atzar, angoixosos, li renoven l'embat de l'allucinació. La mort altra vegada, sorda, enigmàtica. Paulina immola l'amant per accedir, en l'enllà etern, absolut, total i lliure, a l'alta unitat d'amor i salvació destruint ella les incongeniables opacitats temporals. Just després s'agiten en l'existència de Paulina, el terror, l'encalmament i la tendresa. No pot comprendre la incongruència del que ha fet, i després es lliura a l'última oblació de si mateixa.

Tot és derruït, el temps ha dis-

tanciat els esdeveniments. I la mansa claror apunta encara d'una dòcil esperança en el darrer judici clarivident de Déu. Un ignot cavaller ve de lluny per emparar el somris remot i exsangüe de Paulina esculpit pels sofriments. Serà debades. I aquí el relat s'atura, i el qui llegia es troba pres, com el cavaller, d'un indesxifrabable baticor intraslluable a la paraula.

Dues persones envolten la pregonesa de Paulina. L'una és l'home que ella estima, brillant, heterogeni però a la seva dimensió espiritual. L'altre és el confés. Paulina el venerava i deia d'ell que era el seu veritable pare.

El pare Bubbo era un frare dominic experimentat, savi i humà. Coneixia la fallàcia i les misèries del món, i les comprenia. D'altra banda la sinceritat i el coratge el captivaven. Ell hagué d'afrontar la commoció de Paulina. Conscient de la seva gravetat s'hi acarà munit sobretot d'aquella saviesa que en els llibres no s'escriu, de Déu i el cor.

No ignorava la frisança de redreçament que hi ha en el fons de la nostra naturalesa imperfecta. I quan Paulina s'hi confessa i confia, el pare Bubbo es mostra íntegre en l'admonició. Amb un ple coneixement del que signifiquen els valors imprescriptibles de la persona. Respectuós àdhuc amb una ètica repudiable, fruit més aviat de l'àmbit fraudulent. Tot amb una moral advertida i esperançada, i ben lluny d'un tipificat legalisme estèril.

Davant la demora de Paulina en el seu greuge contra Déu, el con-

fés fixa tota l'atenció a discriminar la particularitat real on es troba la seva penitent malalta i desvalguda. El pare Bubbo, que ja en torna de tantes coses, posseeix un sentit molt lúcid de l'abast i missió del pecat, el refrigirari joios del perdó, l'eficiència de la gràcia sacramental tan sobreabundosa d'imprevisibles ultrances.

No s'acontenta amb l'amonestació més o menys contundent, s'identifica amb el sofriment de la pecadora, entra en el combat. I per salvar la seva filla espiritual ell n'assumeix la responsabilitat plena davant Déu amb un gest d'extremada audàcia. El somriure, l'apiadament, i una llàgrima continguda modelen sovint la faç del pare Bubbo.

Després, sense que un gairebé n'hegui esment, el pare Bubbo ja no se'l veu. Paulina viadora carrega el feix damunt les seves espatlles i de tant en tant el recordarà encara com la mira amb l'esguard entristit. El pare Bubbo es farà vell i s'extingirà humilment en el seu retir conventual. Potser si un dia Paulina abraçés la vida religiosa llavors ella trobaria la freturada beatitud, pensava el pare en el seu darrer recolliment. Se'l troba a faltar, el pare Bubbo ara, si n'és de conhortadora la seva respectable paternitat.

I és que ell exemplifica aquests grans cirineus, aquests mestres espirituals, disposats íntegrament, que no tenen pressa, ignoren les ofenses, passen serens d'amor i inadvertits. Sofreixen molt també, Déu ho sap. Els seus ulls són dol-

ços, potser durs a contraccor alguna vegada. Com el pare Bubbo tan recte, tan bo, i que sabia tantes i tantes coses.

Compendiar els apartats atemo-reix perquè el text ja és prou compacte i greu el contingut. Tenim una narració intensament humana, espiritualment patètica i de contorns ben definits. En brolla un clam de socors i just a través del suport turbulent, desesperat, dels sentits com més encesos tant més toscs sense el senyoriu de l'ànima, de la persona. En el curs dels capítols i els silencis un es va dibuixant la imatge de la protagonista segons l'abast dels propis ulls. El clarobscur d'aquestes pàgines celsa molt de delicat i punyent. Sols en percebrà les ocultes ressonàncies una sensibilitat afinada, batuda a l'enclusa del dolor i que hagi conegut la desolació de les nits de l'ànima.

L'estil és auster, brusc a vegades, sobtadament commovedor i tendre. La realitat s'hi fa immediata, crua, elemental, i a cada situació hi ha el retruny de tot un món. L'expressió és concisa, la frase va enduta pel volum, adés embriagat, adés misteriós, del context. El vocable evoca, percut, l'avatar i el succés resten intactes i així el llegidor hi veu més clar sense il·lustracions supèrflues. Tant hi és tot de present i exacte que un endevina vivències de l'autor implicades en la trama de tan interiors i agudes. Vivències que compareixen també imperceptiblement en l'íntim del qui va engolfant-se en la lectura.

L'argument ens formula inter-

rogants indefugibles per causa del nostre veïnatge en la palestra. El tema no s'esgota i a cada passada en regenera amb prospectiva nova. Una elevada cultura espiritual i mèdica, conscienciosa i exigent, penetrarà millor els confins invisibles del que no s'hi diu. Per a qui les vies de la fe siguin vàlides, podrà exhaurir transcendències dels reflexs que la proximitat de l'inconscient inassequible i el fet de l'actitud religiosa somouen. Bo i alertant-se, subtilment però, i eminentment, en els matisats camins de l'analogia la qual planteja Déu. I el qui desestimi la fe teològica bé haurà d'ésser fidel a una antropologia exhaustiva, correcta i honesta, rigorosament científica, que no erosioni la dignitat ni l'excelsitud de la persona. Tot el que s'enlaira convergeix, afirma Teilhard de Chardin.

Això ens porta també a la consideració de la falta, de la pertorbació que el pecat ocasiona, bé que segons la intenció i l'entorn que hi gravita. Germina en nosaltres com una predisposició, repel·lida però en l'estrat més pregon del jo. El misteri de la culpa ens ensenya, doncs, a ésser humans.

El pecat destorba l'acció de Déu i l'aquiescència normal d'un a l'efusió de la seva gràciosa companyia. El desequilibri provoca una ànsia molt particular al viu de la nostra consciència. Endemés, les escòries i contaminacions egòtiques enterboleixen la mirada per retrobar el desitjat camí. I aquesta precisió de recuperar el nostre centre de gravetat ens fonamenta l'exigència de la realitat de Déu i

de la seva presència, tant més com major n'és la distància motivada per la nostra conducta que el conculcà. O bé, si més no, aquell desordre postula la reintegració completa de l'home en la seva essència. Si l'ànima sobrepassa la crisi, o l'arriba a reduir, guanya autenticitat, fermesa, i una claredat espiritual purificada i fèrtil. Tanmateix la transgressió ens hauria reportat un fruit, i l'eixamplament d'una visió més lleial i generosa envers Déu i no tan servil a la nostra convenció interessada.

Tot li fou advers a Paulina i una aura sinistra encercla la seva desventura. L'entrega a la passió i a les seves delectances li ho aglutina tot molt més hostilment. I fins diria's que quan l'autor entra en el paroxisme del suplici d'aquesta dona, l'amplitud i gravetat del tema se li n'ha d'anar de les mans si no fos que es manté tan ben trabat amb la paraula. La resposta hi resta flotant i un és constret a reflexionar-la cara a cara.

Què més ha de dir-nos Paulina després del que ens ha revelat? Ella roman hieràtica i sols espera de comparèixer davant Déu. I així vol ésser estimada, tot ho comprèn de nosaltres que l'hem seguida amb una viva pietat i amb sentides de remordiment. Perquè la seva grandesa moral radica en aquesta persistent mirada d'ella envers Déu encara que se li faci com inexistent. Crist donà el suprem exemple quan en l'agonia passà l'afrosa prova anihilant del no-res. Kierkegaard, poc temps abans de la seva mort, havia es-

crit: «Quan Crist exclamà: *Déu meu! Déu meu! Per què m'heu abandonat?* deuria experimentar una solitud esgarrifosa. Fou una cosa terrible per Crist i així es considera. Però em sembla més terrible que Déu sentís aquest crit. I tanmateix que Déu roman-gués immutable essent com era justament Déu l'Amor!»

Pierre Jean Jouve declara: «*Paulina 1880* no és una aventura romàntica. És altrament una inquietud dels nostres dies que, tot i essent recollida del passat, és ara expressada d'una manera actualíssima.» I el vell filòsof Gaston Bachelard per carta li confia a Jouve: «Com ens ajuda Paulina a arribar al fons de la nit humana. Estic meravellat. A vegades he ben cregut que un moment o altre ella acabaria essent feliç. Pobra Paulina. Si n'és de dolça encara quan ja tot és perdut, fins aquella cella mateixa del monestir. I mireu, no tot s'ha acabat irremissiblement, sostinc una irreprimible esperança, i és que Paulina anhela que algú la salvi. Perquè li heu donat un cor tan gran, un cor que cerca un absolut.»

I se'ns fa inevitable aquesta consideració: d'entre tots els qui estigueren a l'entorn de Paulina, qui mirà d'escrutar i llegir els secrets del seu cor? Ningú no tingué la virtut d'aquella paraula, l'única, que hauria il·luminat els plectenues de l'alcova del seu pit. Cap mirada prou grandiosa i elevada que comprengués el seu veritable amor, que l'acompanyés en la tendresa, que la confirmés en la fortitud. I un es pregunta si de de-

bò mai algú l'estimà, o si la sabé estimar. **Paulina fou ignorada.** I ella, una critura adolescent encara, digué un dia amb inefable espontaneïtat, per què el pare Bubbo està tan lluny del meu pobre cor?

El seu desert i el turment per tanta culpa haurien pogut tenir per llit de dolor la poesia empírica de Joan Sebastià Bach i aquella mirada sostinguda de *Crist amb la Creu*, dirigida al Pare, que

Domenico Theotocopuli ens obrà. Sant Lluc ens parla en el seu Evangeli de la dona pecadora que adollà amb llàgrimes els peus de Jesús, i els hi eixugà amb la mata del seu cabell, i els hi besava, i els hi ungia. Qui no pensarà amb Paulina! I les paraules del Diví Mestre: «Perquè ha estimat molt li són perdonats els seus tants pecats. La teva fe t'ha salvat; véste'n en pau.»

Alfons Quñones i Sopena

« LA PRIMA ANGÉLICA »

Projectat primer al cinema Balmes, després al París, aquest gran film de Carlos Saura, produït per Elías Querejeta, posa a l'abast de la mà els molts i diversos cims que l'espectador pot recórrer, sense perdre peu, quan la intel·ligència i la sensibilitat del creador artístic formen una activa totalitat indestruïble que dona la comunicació sense esquerdes, integralment: l'espectador no solament adquireix uns coneixements, que això seria només informació, sinó que, a més a més, per la compren-

sió esdevé dinamitzat cap a la vida i cap a la realitat, capaç d'afrontar-ne el goig i el dolor que aquestes comporten perquè ha estat enriquit o —dit amb més precisió: alimentat— per a viure més de les veritats i per a morir menys de les mentides.

És així com Carlos Saura ofereix la seva obra artística *La prima Angélica*. A partir del retorn del protagonista, home adult, a la petita ciutat on, nen i lluny dels pares, va viure l'esclat de la guerra civil espanyola del 1936, escl-

ten, per torna, els records d'aquella infantesa i d'aquella circumstància amb una gamma tal d'imatges, signes, símbols i vivències que l'espectador, ajudat per la presència distanciadora de l'adult protagonista enmig d'un món que no ha tingut mai per seu, es replanteja quins foren els valors que a la guerra civil estaven en joc, joc ben cruent, per cert, d'atac o de defensa.

Situat en aquestes altures l'espectador avança constantment per la carena i contempla les perspectives que ofereix la pel·lícula: l'anàlisi de la immaduresa psicològica del protagonista, fill més aviat d'unes tietes carrinclones i d'un oncle brètol que d'uns pares responsables, contrapuntada a l'anàlisi d'una societat tançada amb el pany i la clau d'una educació religiosa perversa que fossilitza la vida perdurable en formes de mort i que substitueix l'alliberament tot transformant-lo en immobilisme.

Quan a la vida humana manquen afectes, llibertats i responsabilitats, ens ve a dir Carlos Saura, es produeix l'infantilisme i tot és només un joc trist, excitant, sàdic i mortal. I això, val la pena?, ens interroga.

Per acabar, dues remarques: *Primera*. No em puc estar de subratllar l'extraordinària interpretació que del protagonista de la pel·lícula fa l'actor José Luis López Vázquez. *Segona*. He optat per reproduir el títol castellà de la pel·lícula, al present comentari, ja que una traducció catalana suficientment expressiva corre un

cert risc de distorsió. (Potser una versió aproximativa seria: «La cosineta Angèlica».)

El cercle de guix caucasià

Al teatre Espanyol de Barcelona es representa, per la Companyia Nacional María Guerrero, aquesta famosa obra de Bertolt Brecht, traduïda al castellà per Pedro Laín Entralgo. (Per cert: ¿no seria més adient, amb puresa geomètrica, que s'anomenés «circumferència» en lloc de «cercle»?)

El director José Luis Alonso no ha sabut, de cap manera, superar els esculls que tota obra de Bertolt Brecht comporta: els anecdotismes i la narració reiterant i lineal, al servei d'una tesi que es vol reblar com es reblen els claus, a base de martellades repetides, queden a flor de representació i els arbres fatigants no deixen veure el bosc. Això és particularment notable a la primera part de la representació. A més, la interpretació naturalista que s'imprimeix a l'obra degrada aquesta a la figura de conte sense gaire nervi en lloc d'eleva-la, per mitjà d'una interpretació distanciada, a la categoria d'apòleg d'un combat punyent.

Malgrat tot, a la segona part de la representació i gràcies a l'aparició del complex personatge Azdak, el perversitat que, en pervertir l'ordre establert, instaura la veritable justícia, l'espectacle puja de to i fa possible el divertiment i, alhora, la reflexió.

Un Bertolt Brecht, doncs, pas-

sat per aigua que val, però, la pena de veure amb les degudes precaucions.

A tall de «post scriptum»

La Companyia Grup A-71, de la Sala Gaudí, ha representat a Barcelona, Prada, País Valencià, Sevilla i Madrid una malintencionada interpretació de *La leçon* d'Eugène Ionesco, en versió catalana.

Ara s'inicia la gira teatral per les nostres comarques.

El fet que el text català d'aquesta obra, on es passa de l'aritmètica al llenguatge i del llenguatge a l'última pregunta, a l'última paraula, sigui de qui signa aquest paper, impedeix de parlar-ne com si fos d'altri. Afegiré només, donats els resultats, fins ara, de l'experiència, que es tracta d'una representació on es riu i on, de mica en mica, la rialla esdevé glaçada.

Joan Argenté

Barcelona: « Ressenya »

«Ressenya» és un full informatiu dels Consells episcopal i presbiteral de Barcelona, núms. 1 (juliol) i 2 (novembre).

Comença, doncs, una publicació que «desitja portar de tant en tant una informació senzilla sobre les activitats del Consell episcopal» (de la presentació del doctor Jubany al núm. 1) i que a partir del número 2 també ressenya les activitats del Consell presbiteral. Es tracta d'un full policopiat que «no vol suplir el Butlletí Oficial de l'Arquebisbat, però que n'és

un complement, potser més àgil, col·loquial i espontani».

El núm. 1 comença amb una crònica de la reunió del CE del 14 de juny, on es comenten els temes referents a la pastoral universitària. Per a parlar-ne, el CE cridà l'equip de consiliaris del MUEC, mossèn Salvador Pié, pare Antoni Serramona, C.O., pare Salvador Carrasco, O.P. i mossèn Andreu Oliveras. Com a conclusió, es veu la necessitat d'atendre l'ampli camp de la pastoral universitària a l'Arxidiòcesi i de po-

sar els fonaments d'un futur Secretariat diocesà, Missió o Diaconia Universitària, treballant amb un procés molt semblant al que ha succeït amb la Missió Obrera.

També «Ressenya» parla del diàleg amb mossèn Jordi Jorba, delegat diocesà de Missions i de les perspectives amb què ha començat el seu treball. En aquesta reunió el CE va acordar per unanimitat suprimir ja aquest any la collecta del Domund feta pels carers per retrobar el sentit d'una collecta «significativa» de la comunió dels creients amb tot el món. La resta de la crònica d'aquesta reunió és sobre diverses informacions sobre el pla per a la formació dels catequistes.

L'última part del full informa d'una reunió més breu del CE, el dia 5 de juliol, sobre Càritas, en què intervingué mossèn Rosselló, delegat episcopal, i hi presentà uns objectius prioritaris de l'acció caritativa. Com a conclusió, «Ressenya» obre un apartat anomenat *Vida i problemes de les zones* en què ens informa de l'ordenació de prevere de mossèn Gaietà Casacuberta, en «Tano», antic militant de l'ACO, i que ara ha estat anomenat consiliari diocesà de la JOC/F amb dedicació plena.

El núm. 2 de «Ressenya» informa llargament de la reunió del CE del dia 13.IX i de la del CP del dia 6.IX. La primera centrà el seu debat sobre la funció i el mètode del CE (document núm. 1 de l'apèndix). El cronista hi destaca alguns punts de la discussió referents al problema d'autoritat. «Cal distingir entre el que és auto-

ritat i el que és potestat. Generalment, les persones que parlen així no fan aquesta distinció. Comparen l'autoritat amb l'adopció de mesures de dret... Precisament per a conservar la unitat de la diòcesi aquestes potestats de jurisdicció són les que no es concedeixen als VE sinó que se'ls dona una autoritat —que deriva del bisbe— en tot el que fa referència a la normativa pastoral diocesana, però perquè sigui eficient no és necessari que se'ls doni una potestat de jurisdicció. En no distingir entre autoritat i potestat, alguns troben a faltar la potestat i no en tenen prou amb l'autoritat. Essent així que si la potestat té un valor és perquè té una autoritat. Allò primari és l'autoritat» (arquebisbe). I més endavant, «jurídicament el CE és "sinodal". El subjecte no és capaç de fer lleis» (arquebisbe).

La sessió de la tarda del CE fou dedicada a la presentació de la línia d'actuació d'un futur secretariat de pastoral familiar. També a parlar de la renovació dels arxiprestos i a la remodelació d'alguns arxiprestats (Terrassa i Barcelona-Centre).

Sobre el CP s'explica la primera reunió de treball de l'actual Consell, després del primer contacte abans de l'estiu i de l'elecció del secretariat del CP (mossèn Carles Soler Perdigó, secretari, mossèn Salvador Pié secretari adjunt i mossèn Jaume Traserra, com a secretari general del Bisbat). La sessió del dia 6 fou dedicada quasi totalment al projecte de reglament del CP. Després es triaren

els temes de les properes sessions: l'economia del clergat, el mínim d'actuació pastoral de cara als feligresos, les noves presències i actuació d'Església als barris nous i els consells pastorals.

La secció *Vida i problemes de les zones* transcriu una crònica sobre Barcelona-Centre subzona 3

(Sarrià, Sant Gervasi, Gràcia)) i sobre Barcelona-Sud (Cornellà, l'Hospitalet, Torrassa-Collblanc i Sants-Can Tunis). Acaba amb la transcripció d'un document davant la crisi del sector tèxtil i llaner signat pel VE i Arxiprestos de Sabadell i el Consell arxiprestal de Terrassa.

Tarragona

Consigna d'aquest curs: «Evangelitzem»

El senyor arquebisbe, el doctor Josep Pont i Gol, envia una circular a tots els diocesans (preveres, religiosos i laics), datada el 23 de setembre de 1974. Hi comenta la consigna pastoral d'aquest curs a nivell diocesà i ens exhorta a prendre-la seriosament.

Recorda que la consigna del curs 1972-73 era la de «Tots som Església», la del 1973-74: «Vertebrem-la» i la d'enguany, la de l'encapçalament: «Evangelitzem».

Per a llançar aquesta nova campanya, es va convocar, per al dia 14 d'octubre, una Jornada diocesana de sacerdots.

Se n'hi van reunir uns 130, sota la presidència del senyor arquebisbe.

Es va repartir un *dossier* que

contenia el material següent:

I. Opcions.

II. Objectius generals per a l'acció pastoral del curs 1974-75.

III. Iniciatives pastorals dels serveis diocesans.

IV. Calendari.

S'hi va fer un treball de conjunt i per grups, com s'acostuma en semblants trobades. El resultat, en general, va ser positiu i eficaç, dins del que es pot esperar d'una concentració massiva i una mica heterogenia.

«De coloribus proscriptis»

Aquesta informació, llegiu-la asseguts per no caure de cul.

Primer convé que estigueu assabentats que, a la Fira de Mostres de la Província de Tarragona feta

a Reus, del 19 d'octubre al 3 de novembre de 1974, l'Església diocesana hi va muntar, per primera vegada, un stand.

Es una manera molt respectable d'interpretar l'*aggiornamento* de l'Església. L'stand, per cert, era molt modest.

El dia 19 es va fer la inauguració i benedicció de la Fira, amb gran profusió d'autoritats civils i eclesiàstiques. El senyor arquebisbe, aprofitant l'avinentesa, les va invitar a anar a visitar l'stand de l'Església.

Com que era petit, el visiten primer el senyor arquebisbe, el senyor governador i un director general, de la manera més correcta i sense observar-hi res d'anormal.

Però, heus aquí que, després, un de la comitiva oficial descobreix que a la paret del fons, per una pura i dissortada coincidència, hi havia pintats junts els colors, morat, groc i vermell, i encén la metxa dient: «Hi ha la bandera republicana.» I aquesta metxa encesa va provocar una traca de crits de protesta i una gran tensió nerviosa.

Els qui ho van viure de prop (em refereixo més aviat a la representació eclesiàstica) van passar una estona desagradable. Els qui ens n'hem assabentat després, hem quedat veient visions. No ens cabia al cap que una cosa tan minsa i innocent pogués aixecar tanta polseguera. Sap greu que en un acte tan solemne es quedi tan a l'altura del betum. Potser es va verificar allò que diuen els antics: «*Senator, bonus vir; senatus...*»

Però, quedeu-vos encara asse-

guts, si us plau. La tragicomèdia continua. Ordre governativa fulminant de fer desaparèixer l'espectre de la bandera tricolor, cosa que es va fer aquell mateix vespre. El senyor delegat diocesà de Mitjans de Comunicació Social va ser citat a la Policia i al Jutjat per declarar. També van anar a prendre declaració al senyor arquebisbe. Simples diligències de Sumari que deuen haver estat enviades al TOP, perquè aquest tribunal decideixi si es fa procés o se sobreseeix.

Encara que la funció continuï, jo abaixo el teló. Que cada u hi faci els comentaris que vulgui. Amb tal que els faci en veu baixa.

Els «affaires» de l'«Hoja Parroquial»

El diumenge, 29 de setembre de 1974, la «Hoja Parroquial», amb tota la bona fe, va fer el joc al més innoble integrisme reaccionari. Va publicar la nota falsament atribuïda a la Comissió de «Justícia i Pau» desautoritzant la recollida de firmes pro amnistia.

Se'ls va fer veure l'engany en què havien caigut, i al cap de quinze dies, el 13 d'octubre, ho rectifiquen a bastament amb un editorial sota el títol «*Sorprendidos en la buena fe*» i publicant la nota autèntica de la Comissió Nacional de la «Justícia i Pau» que denunciava la vil maniobra anònima i reafirmant-se en la campanya de recollida de firmes.

Jo només pregunto: ¿Haurien

caigut en aquesta trampa, si els senyors de la «Hoja Parroquial» haguessin estat més sensibilitzats de cara a aquesta campanya i hi haguessin col·laborat, com han fet altres publicacions periòdiques?

Una altra cosa que ens ha deixat confusos i neguitosos és la següent:

La «Hoja Parroquial» del 27 d'octubre de 1974, estava ja distribuïda a totes les parròquies (normalment hi arriba divendres) quan es rep una ordre terminant del Bisbat que no es repartís.

En escatir-ne la causa, vam veure que era, sens dubte, la Declaració de l'HOAC a l'opinió pública, feta a la Setmana Nacional de militants l'agost de 1974. Suposàvem, però, que hi havia hagut alguna indicació o pressió oficial o alguna amenaça de segrestament. Vàrem quedar més perplexos, en constatar que no hi havia hagut la més lleu intervenció governativa i que tota la iniciativa havia estat presa pels nostres superiors.

S'ha volgut justificar la mesura dient que s'ha jugat una carta molt forta a nivell diguem-ne diplomàtic i no es volia tirar més llenya al foc.

A la gent del carrer, no els con-

vencen massa aquests gestos diplomàtics que queden entre bastidors.

Petites experiències

Ja que aquest número es dedica a les noves experiències de la vida religiosa, m'ha semblat bé fer-ne ressaltar algunes.

Al número anterior de «Quaders» vaig fer notar el nou estil i l'actitud oberta de les religioses de Vallbona de les Monges. Ara, vull afegir que tenen una nova experiència de vida eremítica. Amb el consentiment de tota la Comunitat, hi ha una monja que fa vida eremítica, en una caseta, a l'extrem del jardí del mateix Monestir.

Les religioses de la Companyia de Maria (ensenyança) de Tarragona proven l'experiència de viure una petita comunitat en un pis a part.

Les Carmelites de la Caritat (del Sagrat Cor) de Tarragona fan l'experiència també d'una comunitat pilot de treball parroquial. Aquesta experiència, la realitzen a la parròquia de Sant Josep de Torreforta-Tarragona.

Josep Asens

Solsona: Ni amb bombes !

Ja hi tornem a ser! Per Solsona, un fred sepulcral. Estic plenament convençut que valdria més no dir ni piu fins el dia que poguem tocar campanes: a veure fins on arriba la consciència de tots plegats.

De la darrera crònica ençà, han esclatat dues bombes els esclafits de les quals s'han deixat sentir qui-sap-lo lluny. Em refereixo a la secularització d'un ex-vicari episcopal i a l'afer del museu diocesà.

Hi ha qui opina que d'aquesta secularització no caldria fer-ne tants escarafalls, una més al capdavant d'entre les divuit que ja s'han donat i d'entre les que, si Déu no hi posa remei, s'aniran donant com una hemorràgia inestroncable. Potser sí. No sóc pas l'únic a creure, tanmateix, que aquesta és precisament la més simptomàtica, la més dolorosa de totes, sense pretendre ni de lluny menyestimar les altres, per la categoria humana i cristiana del subjecte. Sí, ja ho sabem, tots els homes podem fer figa un dia o altre, però hi ha figues i figues. La dita clàssica parlava dels cedres del Líban. Hi ha xicots que en unes circumstàncies una mica normals no haurien plegat mai. De qui serà, doncs, la culpa?

Allà on s'han produït aquests casos s'hi ha fet un mullader que Déu n'hi do, sobretot si els protagonistes han intentat de roman-dre-hi, no tant si n'han marxat.

En algun lloc la seva hipotètica permanència (lligada amb les possibilitats de treball i la prestació d'alguns serveis eclesials) ha estat gairebé sotmesa a votació popular. La polèmica ha transcendit al carrer amb parers de tots els colors, en general contraris per no acabar d'admetre les raons que s'allegaven i que podrien resumir-se així: No hem fet pas res de mal ni hem perdut la fe; volem continuar essent útils a la comunitat i caminar amb vosaltres cap al Pare.

És natural que la gent, la nostra gent, hagi reaccionat d'aquesta manera tan poc avesada com està a aquesta mena de fenòmens, tot i que cada dia se n'estranyi menys. Qui sap si arribarà dia que no se n'estranyarà gens acceptant, com la cosa més natural del món, que un home casat pugui exercir perfectament de capellà. Sols Déu ho sap això. (Perquè, afegim-hi, fins ara en totes les plegades hi ha hagut faldilles per entremig si no com a causa, com a efecte de la crisi.)

El que sorprèn és que siguin tan xocants, per no dir contradictoris, els criteris dels mateixos clergues que resten fidels a la disciplina celibatària quan enjudicien algun company que penja els hàbits. Una prova. Per part d'un grup es va cercar de fer públic un escrit destinat al poble de Déu per tal de catequitzar-lo a partir d'a-

quests fets que tant el trasbalsen, ja que els més alts responsables de l'educació de la fe resten inexplicablement muts sobre el particular, aparentment com si no els afectés. Doncs bé, tot i la bona voluntat dels interlocutors no hi va haver manera de posar-se d'acord, dividits en dos bàndols: el dels qui s'acontentaven amb amb unes reflexions pastorals que exhortaven simplement a la comprensió, l'ajuda i la pregària; i el dels qui, salvant aquesta finalitat però netejant-la de qualsevol aparença de commiseració i paternalisme, volien anar més a fons fins a descobrir les veritables causes objectives de les fallides clericals sense por d'escandalitzar els fidels, amb ànim de servir-los millor amb la informació completa de la veritat. Aquella bona voluntat que deia es va posar de manifest en la redacció de dos o tres esborranys que finalment van resultar frustrats. Tothom convenia en això: que se n'havia de parlar, però ningú no sabia com fer-ho.

Les causes que s'apuntaven ja us diré quines eren (deixant de banda les subjectives, que sols Déu sap, per més que els homes ens entestem a ficar-les totes en el mateix sac de la manca de fe, d'oració i de mortificació, com aquell que emet un judici inapel·lable). Són múltiples i complexes. Per exemple: Maneres diverses de concebre el sacerdoti no com un estat permanent, sinó com un servei o ministeri; canvis de mentalitat operats a partir del Concili Vaticà II i lligats als canvis del món en què vivim on cal fer-se

present; un concepte de la sexualitat més humanitzat que xoca amb la condició del celibat imposada per l'Església llatina als seus ministres; la soledat sacerdotal, fruit, sobretot, de les relacions cordials a penes existents entre bisbes o entre preveres simplement, i fruit també del poc escalf comunitari que respiren les nostres parròquies; decepció davant d'una Església de textura capitalista, que parla molt d'ajudar els pobres mentre ella apareix rica i al servei dels rics, etc., etc.

Aquesta, doncs, ha estat la primera bomba. La segona, l'afer del museu diocesà. S'ha arribat a parlar (irònicament) de Watergate solsoní. Els qui soleu llegir la premsa diària n'estareu tant o més assabentats que el mateix cronista, ignorant com la canya de doctrina. D'ençà que el «Tele/eXpres» va aixecar la llebre, tothom l'empaïta però ningú no l'heu. De comentaris, l'alçada d'un campanar amb temptadors lletsons al capdamunt. Feia temps que la tranquil·la vida solsonina no s'havia vist sotraguejada per un escàndol tan majúscul. Ara, contra les càbales, contra les calúmnies, sols hi ha una arma: la informació sincera i sencera. I aquesta, fins al present, no s'ha pogut o no s'ha volgut donar, ja que, segons sembla, els comunicats oficials no acaben pas de convèncer.

El cas és que per art d'encantament han desaparegut de la nostra pinacoteca dues pintures antiquíssimes que havien estat comprades a Cardona pel bisbe Riu,

no en pública subhasta sinó per cixugar els deutes que havia deixat en morir un capellà que n'era el propietari. ¿On han anat a parar aquestes taules de Moisès, ai d'una obra d'art tan valuosa? Allà on són sí que se sap; el que no se sap, o no es diu, és com dintre hi han pervingut si el bisbat no les ha venudes i la societat immobiliària que les posseeix les ha adquirides legalment. Tot un misteri que s'hauria d'aclarir ben aviat, ni que fos per via judicial, si es vol salvar l'honor, «*desfacer entuertos*» i reparar el crim. Déu vulgui que en el fons no hi hagi hagut res més que un abús de confiança per part d'uns artistes restauradors a costes del pobre director del museu tant de plànyer ara i tant d'admirar sempre per la seva competent i entusiasta dedicació. Es remenen xifres d'un o dos milions de pessetes. I prou d'aquest coll. No puc ni imaginar-me que aquesta llebre pogués alçar-ne d'altres com alguns malintencionats sospiten. Si haguéssim de fer cas d'aquests, la tremenda dinamita dels cànons faria finalment explosiva una situació que l'angoixa pastoral no ha pogut endagar fins ara.

Com deia, ni amb bombes! A part d'això, no gaire res més. Un molt il·lustre i venerable senyor canonge ha fet donació, en vida, dels seus llibres, que no són pocs, a la biblioteca pública de Solsona. Un gest exemplar. Retornats d'Amèrica on han prestat els seus serveis ministerials per espai d'uns anys, s'han incorporat de bell nou a la diòcesi els mossens Josep Ca-

rol i Josep M. Besora. Benvinguts! Roda el món, i torna al Born. Mossèn Ramon Cabana ha passat a exercir de diaca a Balsareny, la tercera o quarta parròquia del bisbat que compta amb aquesta experiència. El nombre de seminaristes teòlegs que tenim a estudiar a Sant Cugat del Vallès disminueix d'any en any: enguany són vuit de colla només. Va morir a Santa Coloma de Gramenet on residia de temps, malalt, el doctor Ramon Clarisó i Rovira, fill de Vilanova de Bellpuig. Tenia 56 anys. Era un home d'intel·ligència tan lúcida com de salut malaltissa, víctima, potser, de la política eclesiàstica d'anys enrera. També va morir mossèn Jaume Creixell i Clarà, rector de Vilagraseta, originari de Vic, del qual el millor elogi que es pot fer (tenia 85 anys) és dir que era molt amic dels capellans joves. Encomanem a Déu un i altre dels finats. A Verdú, la vila dels càntirs i dels càntics, va ser clausurada a primers de setembre el cinquantenari claverià, una avinentesa aquesta que s'hauria pogut aprofitar diocesament i que amb prou feines ha transcendit els límits locals i comarcals. Llàstima. El nostre «Boletín Oficial» ha publicat íntegre el document del bisbe de Vic sobre la posició doctrinal de mossèn Josep Dalmau i Olivé, nom que per cert no he sabut trobar enregistrar en la nostra estadística diocesana. Per altra banda, he divulgat també, gràcies a Déu, l'aprovació oficial de l'associació Minyons Escoltes. El «Full Diocesà» Vic-Solsona treballa per a donar

a llum dintre de poc els resultats d'un considerable qüestionari sobre els religiosos i religioses que

hi ha a la nostra diòcesi.

Des de la Torre de Merola, voltat de fred i de bolets.

Clement Forner

València i la seva consciència de país

Cada vegada més es nota una consciència més clara de País entre el Poble valencià. Va en augment l'interès dels valencians per adquirir una major formació en la nostra cultura i la llengua vernacle. Prova d'això són els innumbrables cursets de valencià que s'organitzen pertot arreu del País. La quantitat de misses que per les parròquies de la nostra diòcesi se celebren en valencià també és una bona prova de l'interès dels valencians per la seua llengua.

Tanmateix hi ha dos fets que se signifiquen de manera especial i que avui caldria arreplegar com a exponents del nivell de la nostra situació cultural.

El Concurs de Teatre Valencià

Aquest afer cultural ve convocant-se des de fa ja uns quants anys, i cada volta ha anat assolint més relleu i també més polsegueria, fins que aquest any ha estat prohibit.

Aquest concurs va començar com a iniciativa i activitat de la comissió de la falla de la Corretgeria, la qual cada any proposava a la Central fallera la convocatòria del concurs. Com que el darrer any va adquirir un ressò insospitat, la Junta Central Fallera, fent cas a les pressions governatives, decidí per aquest any no convocar el concurs. El concurs, naturalment, era esperat amb ansietat, per això la negativa sorprengué gairebé tothom. Les reaccions, com era natural, no es feren esperar. Moltes de les entitats valencianes remarcaren llurs desitjos a favor del concurs. Tres n'hi hagueren que gosaren fins i tot convocar el concurs de teatre pel seu compte: la Diputació Provincial, l'Ateneu Mercantil i l'Associació d'economistes del País. Aquest atreviment, dit siga de pas, li costà el càrrec al president de la Diputació, que, pocs dies després fou dimitit irrevocablement.

També hi hagueren moltes manifestacions de solidaritat amb la falla de la Corretgeria, la qual, a

causa de la seua fermesa a sostenir la seua intenció de tirar endavant el concurs, havia estat objecte de sancions contra el president. També moltes protestes contra els organismes oficials, els quals tenien molt clar que aquest concurs de teatre era un focus de subversió. Entre les manifestacions de solidaritat —moltes d'elles publicades pels diaris de la nostra capital— en reproduïm una d'adreçada al director de «Las Provincias», que no es va arribar a publicar per semblar-li massa compromesa, tot i venir d'un grup de sacerdots. Malgrat tot, se'n van repartir pertot arreu exemplars multicopiats... (Apèndix.)

Premis literaris d'octubre

Aquest ha estat el segon any que s'han celebrat. Convocats per la llibreria Tres i Quatre, estan destinats a la promoció de l'assaig, la narrativa, la poesia i el periodisme; tot, és clar, en llengua vernacla. Els premis han estat:

Premi El Camí de periodisme

Premi Joan Fuster d'assaig

Premi Andròmina de prosa narrativa

Premi Vicent Estellés de poesia.

Els personatges premiats han estat gent bastant coneguda i prou consagrada professionalment, la qual cosa ha estat una mica criticada pel públic a qui haguera agradat potser conèixer alguns valors nous.

Tocant a l'acte d'adjudicació, va

ser un èxit complet per les personalitats assistents de relleu nacional i internacional i també pel nombre d'assistents: prop d'un miler.

Antoni Signes

Carta entorn del Concurs de Teatre

Xàtiva a 9 de juliol de 1974

Sr. director de «Las Provincias»:

Amb els deguts respectes li preguem la publicació d'aquesta breu carta en el diari de la seua digna direcció.

Els qui subscrivim, sacerdots tots de l'Església Catòlica de València, volem manifestar la nostra solidaritat i adhesió a la Comissió de la Falla de la Corretgeria, pel seu esforç a favor de la nostra llengua i cultura valenciana. Per altra banda, deplorem la reacció contrària que inexplicablement ens ha arribat des de nivells oficials.

A nosaltres, per la nostra part, aquests esdeveniments ens fan recordar la doctrina de l'Església, que en el Concili Vaticà II i en altres documents ens parla de respecte per les cultures de tots els pobles.

Solament per citar-ne algunes:

En la *Pacem in terris*, el gran papa Joan XXIII ens deia aquelles paraules tan escaients: «Respon a una exigència de justícia que els poders públics aporten la seua contribució a promoure el desenvolupament humà de les mi-

nories ètniques amb mesures eficaces a favor de la seua llengua, de la seua cultura, dels seus costums, dels seus recursos i de les seues iniciatives econòmiques» (núm. 90).

I també: «Cal afirmar, de la manera més explícita, que una acció adreçada a reprimir i a sufocar la vitalitat i el desenvolupament d'aquestes minories és una greu violació de la justícia; i ho és molt més, si va dirigida a fer-los desaparèixer» (núm. 89).

I finalment els bisbes reunits en el Síndoe de 1971: «Reafirmem

el dret dels pobles a conservar la pròpia identitat.»

Conscients de la nostra tasca d'evangelitzar i servir el poble respectant i afermant la seua identitat, restem a la seua disposició, ben agraïts de la seua acollida.

Firmen: Boro Aguilar, Josep Antoni Bargues, Carles Benlloch, Josep M. Blasco, Gabriel Calabuig, Joan Camarena, Josep Antoni Comes, Josep Fornés, Aleix García, Jesús Marqués, Joan Matoses i Antoni Signes.

Una jornada i una declaració d'ACO

Jornada anual

Cent cinquanta homes i dones, dels diferents grups de Barcelona-ciutat i perifèria, participaren a la Jornada del 12 d'octubre. El tema «Revisió de vida, dimensió col·lectiva» fou tractat a través de la presentació de quatre fets. Un home exposà l'acció de l'Associació de Veïns de Sant Andreu, que culminà amb l'ocupació d'uns terrenys per a la construcció d'escoles pel barri; després, una dona contà els esforços que amb altres mares i pares de família havien realitzat per aconseguir la nova

obertura de la guarderia Cascabel; un altre home parlà de la solidaritat manifestada a Cornellà a moltes empreses i als barris amb motiu de la vaga de la fàbrica El-sa; i finalment, una altra dona explicà la sensibilització obtinguda al Congrés, La Sagrera i Sant Andreu per a gestionar que un edifici radicat al Congrés (destinat pel Pla Comarcal a equipaments i serveis) fos destinat a la instal·lació d'un Institut d'Ensenyament Mitjà, ja que en tot el districte IX no n'hi ha cap.

Es tractava de veure no pas els fets en el seu desenvolupament,

sinó de descobrir els valors d'aquestes accions davant els problemes col·lectius i la nostra manera de viure-ho. Gaietà Casacuberta, consiliari d'un equip, sintetitzà les línies de recerca dels homes en el seu interior que havia palpat en aquests fets, i féu una reflexió des de la fe sobre com hem d'estar a l'aguait dels fets i dels esdeveniments a fi de descobrir-hi la crida de Déu; dit d'altra manera, hem d'ésser buscadors de Déu entre els homes, allà on es lluita, allà on es pateix, allà on la gent se solidaritza amb els més petits... perquè allà on hi ha amor allà hi ha Déu.

A la tarda, hi hagué un reportatge àudio-visual sobre el problema dels treballadors nord-africans a Catalunya que ens va fer prendre més consciència de la situació marginada d'aquests germans nostres de la classe obrera. Després celebràrem l'Eucaristia amb un profund sentit de comunitat d'Església en el món obrer, juntament amb el baptisme d'un fill d'un matrimoni d'ACO.

Dins la jornada vam preparar una declaració que fou enviada als medis de difusió i que hem adreçat al cardenal-arquebisbe de Barcelona:

Declaració d'ACO

Membres d'ACO (Acció Catòlica Obrera) de Barcelona reunits en la 20 Jornada anual, ens adherim a la nota del 16 de setembre, pu-

blicada per la Comissió Episcopal d'Apostolat Social, sobre l'actual situació econòmica.

És molt greu el moment actual de la classe obrera. Constatem una generalització dels conflictes, lluites per convenis, crisi i clausura d'empreses, l'apujada de preus, que afecta principalment els treballadors i els jubilats, major augment de les diferències entre els qui participen en el procés de producció. També en la present circumstància de crisi internacional s'aguditza la situació dels obrers espanyols emigrats a d'altres països, i també les condicions lamentables de molts nord-africans que treballen entre nosaltres.

Manifestem la nostra repulsa contra la repressió de què són objecte els treballadors a causa de la inadequada ordenació jurídica vigent de la vida laboral i política.

Malgrat aquesta situació, la classe obrera va intensificant la lluita contra l'explotació, la defensa de la dignitat de la persona humana i la solidaritat. Les famílies treballadores prenen consciència dels seus problemes i s'uneixen per actuar en tots els sectors de la vida: treball, estatge, sanitat, escoles, transports, barri...

En compartir la condició i l'acció obrera els membres d'ACO som testimonis de com aquests esforços responen al missatge del Crist. Ell va cridar els homes a aixecar-se, alliberar-se de tota esclavitud, i va revelar que la llei fonamental de la transformació de la societat i del progrés de les persones és l'Amor. Així mateix, reconeixem que el camí de l'au-

tèntic alliberament és el mateix que el Crist vivia, i que nosaltres volem viure, essent solidaris dels altres, acceptant les inseguretats de la lluita i bandejant les diverses formes d'individualisme.

Per això creiem que Jesucrist està present i ens precedeix per la força del seu Esperit, enmig de l'acció del món obrer al qual volem ser fidels amb tota la nostra vida.

Barcelona, 12 d'octubre de 1974.

Reunió del MIEC a Montserrat

Dels dies 1 al 4 de novembre es va celebrar un encontre europeu del Moviment Internacional d'Estudiants Catòlics: MIEC-Pax Romana, organitzat pel Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians (MUEC) català, que trobà en la comunitat de Montserrat el seu ja proverbial acolliment. Hi assistiren la FUCI italiana, el KHJÖ austríac, la JEC suïssa, la JEC belga, la JUC i la JEC portugueses, la JEC i la FECUN d'Espanya i la JEC europea. Com a representants del MIEC-Pax Romana hi assistiren el lleidatà Ventura Pelergrí, consiliari mundial, i l'Elianne Russell, coordinadora europea i representant dels moviments catòlics de joventut a la UNESCO. El total de participants era de quaranta-quatre, uns quatre per delegació, i ha suposat la reunió europea més concorreguda de les realitzades des de l'assemblea interfederal l'any 1971, en què es decidí reanimar el treball a nivell europeu. El tema de l'encontre era

la *iniciació*, i constà de tres parts:

1. Presentació de les diferents experiències d'iniciació, globalització i elecció d'uns punts claus;
2. Reflexió sociològica, teològica i pastoral sobre aquests punts;
3. Proposició de punts comuns operatius. El treball, malgrat les dificultats de llenguatge i de llengua, progressà notablement i se centrà en el tema de l'*evangelització* ja que pràcticament la totalitat dels moviments representats trobava la seva identitat en aquesta expressió. Què vol dir, doncs, iniciar en l'evangelització? Vol dir iniciar en la conscienciació del compromís històric alliberador com a expressió de fe i possibilitar una explicitació, celebració i vivència d'aquesta fe dins la «memòria» de Jesucrist, que és l'Església. La Revisió de Vida és el camí privilegiat d'aquesta mediació entre fe i vida. RV entesa com a constatació de la pròpia experiència humana d'encarnació (Veure) contrastada i il·luminada

per l'experiència de Jesucrist i compartida en l'Església (Jutjar) i exigència de nova visió de la realitat i de nova vida (Actuar). El moviment serà, doncs, mediació pedagògica d'aquest camí evangelitzador i realitat eclesial oberta a

tota l'Església. En definitiva, un encontre molt positiu i «significatiu» d'una opció evangelitzadora clara dels moviments que volen privilegiar la seva presència cristiana dins el compromís històric alliberador.

D'ACÍ I D'ALLÀ

Rebem amb gran satisfacció la notícia de la reedició d'una obra clàssica d'eclesiologia.

La tesi defensada per Bartomeu M. Xiberta el 1921 a la Gregoriana i publicada el 1922 a Roma mateix, *Clavis Ecclesiae*, fou, al cap de poc d'acabada la primera Guerra Mundial, un dels signes del canvi de direcció en teologia i particularment en eclesiologia. Rebuta, com era d'esperar, tractant-se d'una correcció profunda de la teologia acostumada, amb molta prevenció, després el pensament teològic s'ha anat apropiant els seus punts de vista: tant la doctrina concreta que la reconciliació sacramental amb Déu per la penitència comporta una reconciliació amb l'Església, com les posicions més bàsiques de la insignificantia teològica de la distinció entre ordre i jurisdicció, o el pas a un concepte d'Església - comunitat de fidels actius, són tesis que han passat a les pàgines de la constitució dogmàtica *Lumen gentium*. La reedició d'aquell text (que, de més a més, inaugura la nova col·lecció «*Studia, textus, subsidia*», a càrrec del Seminari de Teologia als Països Catalans, a la secció de Sant Pacià de la Facultat de Teologia de Barcelona i la publicació d'una *Miscel·lània Xiberta* a fi de commemorar els cinquanta anys de la primera edició, és una forma no sols de recordar una aportació valuosa d'un autor

del país a la teologia mundial, sinó també una forma d'enriquiment propi, perquè posa a l'abast del possible lector interessat un llibre que, tot i les seves limitacions —i Josep Perarnau les assenyala, igual com els encerts, en la introducció al llibre— ha esdevingut un clàssic de la teologia del nostre segle.

El mes d'agost de 1973 tres religioses carmelites iniciaren, al Santuari de Núria, una nova experiència de vida contemplativa.

D'acord amb la línia renovadora del Concili i fidels a la mentalitat cristiana d'avui, intenten presentar al món, d'una forma més actual, el testimoni de la vida contemplativa. Les tres religioses vingueren d'un convent carmelità de Reus i han encetat la seva tasca sota el nom de «Fraternitat Carmelitana Teresiana de la Transfiguració». En un ambient de solitud distribueixen el temps entre el treball i la pregària. Diàriament tenen dues hores de meditació, una hora d'estudi i una altra de lectura espiritual. Reben tothom qui vulgui compartir amb elles la pregària litúrgica i la taula. Aquest és potser el detall que més les diferencia de la seva comunitat d'origen. Darrerament, s'han establert a l'antiga casa de Religioses de la Sagrada Família d'Urgell a Bellver de Cerdanya.

El Secretariat Interdiocesà de Catequesi ha renovat els seus càrrecs.

A la darrera reunió de la CET (7-9.X.74) es va comunicar que havia assumit la presidència del SIC el doctor Pont i Gol i que alhora havia anomenat com a president-delegat mossèn J. Aragonès, delegat episcopal de Tarragona. El vigatà mossèn J. Bastardas és el nou secretari, i el barceloní mossèn Daniel Cervera el nou director de l'escola interdiocesana Ramon Llull.

L'Institut de Teologia, vinculat a la Facultat de Teologia i confiat als professors de la Secció Sant Pacià, comença enguany el tercer i darrer curs del seu pla d'estudis (I: L'home i la revelació; fe i teologia; II: Jesucrist; Déu; III: Antropologia; l'Església).

Els horaris vespertins possibiliten una notable aflluència d'alumnes (uns 60 a I; uns 40 a II; uns 15 a III). Enguany, a més, ha començat una col·laboració amb l'Escola diocesana de Catequesi que en el seu pla inclou la majoria d'assignatures teològiques de l'Institut de Teologia. És notable també la col·laboració de diversos professors i tutors, tant laics com preveres i religiosos, de les diverses institucions i diòcesis catalanes.

La Facultat de Teologia va inaugurar el curs conjuntament a la seu de la Secció Sant Francesc de Borja, amb una Eucaristia concelebrada per la ma-

joria dels bisbes de la CET el dia 8 d'octubre, juntament amb alguns provincials dels religiosos.

El curs acadèmic ha començat a les dues Seccions sense haver-hi pràcticament inflexió del nombre d'alumnes (uns 150 a Sant Francesc de Borja i uns 160 a Sant Pacià). Com a novetat d'enguany cal remarcar la continuació de les llicències comunes a les dues Seccions (S. Escriptura, Litúrgia, Teologia doble) i la docència de dues de noves (Fonamental i Moral). A la Secció Sant Pacià, a més, s'ha programat un Curs Intensiu de Teologia per a facilitar el *recyclage* teològic i donar la possibilitat de preparar l'examen compresiu de Teologia (Batxillerat o Graduat) per a tots aquells qui hagin cursat el quinquenni d'estudis eclesiàstics.

Del 10 al 13 de setembre, a Vallbona de les Monges (diòcesi de Tarragona i província de Lleida) es varen celebrar les II Journades de consiliaris d'estudiants i d'universitaris de Catalunya.

Hi assistiren una trentena de consiliaris de set de les vuit diòcesis catalanes. El tema fonamental de la trobada era la iniciació a una dinàmica de moviment educador, evangelitzador i eclesial. Després d'una presentació de les diverses experiències d'iniciació, es féu una reflexió teològico-pastoral i es reflexionà llargament sobre la metodologia de Revisió de Vida. Hi fou present i hi aportà

la seva experiència, en Ventura Pelegrí, lleidatà, consiliari mundial de MIEC-Pax Romana. A partir d'aquestes Jornades es preveïé un cert treball a nivell català. (Podeu demanar la publicació del resum d'aquestes Jornades i les seves conclusions al Secretariat del MUEC, c/ Llúria 126, 3-1 (9). tl. (93) 2589798. Dill., dime. i div. de les 19 a les 21 h.)

Barcelona

Del 5 al 8 de setembre es varen realitzar les IV Jornades anyals del Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians de Barcelona al Santuari de la Nou (Berguedà).

Hi assistiren una quarantena de responsables del moviment, així com en Ventura Pelegrí, consiliari mundial de MIEC-Pax Romana. Les Jornades se situaren en continuïtat amb la línia adoptada ja a les anteriors¹ i se centraren, sobretot, en l'explicitació de la metodologia de Revisió de Vida a tot el moviment. Així dins del MUEC hi haurà una etapa d'iniciació, ja sigui d'estudiants de COU, ja sigui d'universitaris, amb metodologia de Revisió de Vida més programada i una altra etapa ja pròpiament de grups de Revisió de Vida. D'altra banda, s'ha adoptat el nom de Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians per ésser més significatiu de la seva rea-

litat present, ja que engloba també estudiants no universitaris, i la seva dinàmica més que de coordinació administrativa, com podria suggerir el nom de Secretariat, està en línia de moviment. En definitiva, doncs, el MUEC vol forjar grups d'universitaris i estudiants (COU, i en perspectives vers els de BUP) cristians que amb el nervi de la Revisió de Vida sàpiguen valorar la realitat a la llum de la fe, sàpiguen aprofundir aquesta fe (moments catecumenals) i celebrar-la (moments litúrgics). Tot en una dinàmica progressiva que faci possible projectar, modificar, autocriticar la pròpia vida per a trobar camins cada cop més significatius de l'evangelització del medi estudiant i universitari del nostre país.

Urgell

Parlar aquí del Concili de joves podria interpretar-se com un gest per a emular les cròniques periodístiques que hom ha pogut llegir a la premsa. Però sí que vull remarcar que la nostra Església d'Urgell també hi fou representada per un bon grup de nois i noies, acompanyats de dos sacerdots.

El Concili de joves és un fet eclesial a nivell de Poble de Déu, que comença ja a donar els seus fruits. Almenys cal reconèixer la seva admirable capacitat de con-

1. Vegeu-ne un informe extens i una documentació a «Quaderns de Pastoral», núm. 27, pp. 585-598.

vocatòria en aquests temps en què bé prou sabem que no és pas precisament la gent jove la que omple els bancs de les nostres esglésies.

Un tema primàriament econòmic ha passat a ocupar el primer lloc de la informació de la província de Lleida i fins i tot de Catalunya: el pantà de Rialb.

I ara, com que, gràcies a Déu, els capellans hem esdevingut *«personas politizantes»*, també hi hem posat el nas i alguna cosa més. El senyor rector de Ponts, mossèn Daniel Fortuny, a través d'un editorial de «Full Dominical» (29 setembre 1974), demanava a l'Administració pública:

«Que se salven, en lo posible, las zonas fértiles y con vida.

»Que la comunidad compense con justicia y equidad... Y que en todo ello se proceda con mucho respeto a instituciones y personas que están muy por encima del juego de millones que todo lo material pueda representar.

»Que ello no mutile el país con el éxodo obligado de los centenares de familias afectadas.»

Aquest cronista en el moment de coordinar per escrit aquestes notes, opina que als afectats del pantà de Rialb llurs angoixes se'ls han tenyit d'amargor. El pantà de Rialb, la possibilitat d'un altre a l'Urgellet, l'emigració gairebé massiva del Pallars, uns programes i projectes que no acaben d'encertar els camins de llur rea-

lització, tot això i altres problemes, ¿convertiran les nostres comarques en bells llocs de fi de setmana, terres de senglars, tot en mans de les immobiliàries i dels aimants de la caça i de la pesca? Aleshores caldrà parlar també d'una nova pastoral.

No solament les persones sinó fins i tot els nostres monuments artístics es trobaven amenaçats per l'oblit més incomprensible. Algunes obres d'art han «emigrat» ja fa temps del seu marc natural del Pirineu.

Segurament —cal confessar-ho sincerament— que per a molts d'aquests valors el fet d'emigrar els ha significat sobreviure, però darrerament les seves cases pairals de la *Vall de Boí* presentaven greus amenaces d'enderrocament. El dia 14 de setembre, sota la presidència del governador civil de la Província, es reunien a Caldes de Boí les autoritats locals i provincials amb una representació del Bisbat, per a trobar una solució al problema de les esglésies de la Vall. Es treballa per la creació d'una fundació i un patronat que amb totes les competències poguessin salvar el romànic de Boí. És un esforç d'unitat perquè el patrimoni artístic i cultural del Pirineu entri al segon mil·lenni de la seva història.

Durant la setmana del 16 al 21 de setembre prop de dos-cents juristes de deu nacionalitats diferents es reu-

nien a Andorra per celebrar la «XV Setmana de Dret Canònic».

Amb ocasió d'aquest esdeveniment, els participants escoltaren dues vegades la paraula del bisbe Joan sobre el tema de la família. Aquesta celebració donà peu també al bisbe d'Urgell per escriure dues pastorals sobre els plantejaments cristians que exigeix avui la institució familiar. Monsenyor Martí presentà amb to senzill i clar el seu pensament pastoral sobre la família a través de la publicació «Església d'Urgell».

El dia de Sant Miquel el bisbe Joan es reuní a Cuixà amb la comunitat benedictina del monestir i altres bisbes de Catalunya per a commemorar el mil·lenari de la seva església.

Al voltant de les pedres mil·lenàries de l'art que expressa una fe, als peus del Canigó, els devots de tot el que significa i és Cuixà feren ofrena del seu retrobament i de la seva confiança en un esdevenidor millor.

La darrera setmana d'octubre el bisbe d'Urgell, de la Comissió de Migracions, es reuní a Milà amb els bisbes González Moralejo i Azafra i els delegats de migracions a diferents països europeus, per estudiar els plantejaments pastorals amb els emigrants.

Es revisaren també les línies pastorals que, sota la direcció de la Comissió episcopal, acordaren de seguir els missioners. Cal no

oblidar que un 10 % de la població total d'Espanya viu a l'estranger.

Voltats de les primeres neus que emmarquen la immensa varietat dels colors tardorals de les nostres comarques, esperem l'«escalf» de la propera reunió del Consell del Presbiteri que presentarà un valuós estudi sobre la pastoral sacramental.

A. Mirabet

València

Amb la darrera reunió de Missió Obrera, aquest organisme s'ha convertit en lloc i factor de contacte i coordinació de totes les comunitats de base i els altres grups que hi ha a València amb compromís cristià vers el món obrer.

A la darrera trobada, hi ha assistit un nombre considerable (uns 150) representants de grups més o menys estructurats a l'estil de les Comunitats de Base. Com sempre, se celebrà a Godella el 29 de setembre passat.

Pel matí hi hagué dues ponències: La primera a càrrec del jesuïta Ramir Reig, que parlà sobre «Els criteris en l'opció (política) de classe en una comunitat de base.» I la segona, feta per un servidor, sobre les experiències de coordinació entre les comunitats, fent referència concretament a la

Comissió de Serveis de Catalunya.¹

Abans de dinar tinguérem encara el treball per grups sobre les qüestions plantejades en les ponències, i la posada en comú. Després de dinar hi hagué una comunicació feta per Antoni Duato sobre la reunió de la Comissió Nacional de Justícia i Pau, tinguda a Montserrat. També ens informà que era imminent la creació a la nostra diòcesi de la comissió Justícia i Pau.

Abans d'acabar, el Comitè coordinador, el qual acabava la seua comanda, resumí ràpidament la seua labor realitzada durant tot l'any passat i així donà l'alternativa a un nou comitè format a l'estil de la Comissió de Serveis abans esmentada, per un membre de cada grup.

La impressió treta d'aquesta trobada anyal no pogué pas ésser més optimista.

Les Comunitats de Base a València, en la seua gran majoria han estat nodrides per membres de la vida religiosa tant la masculina com la femenina.

Principalment a València capital, des de fa uns quants anys es viu un canvi en no pocs ordes religiosos que han vist com molts dels seus religiosos han demanat per sortir dels convents per agrupar-se en pisos seguint la mateixa vida comunitària, solament que alternant-la amb un treball manual. Amb aquestes experiències han aconseguit encarnar-se més

en la vida concreta, plena de problemes de tota classe, dels barris de la ciutat. Aquestes comunitats no sempre són formades per religiosos; n'hi ha algunes que són mixtes, és a dir, hi conviuen també alguns seglars.

Per anomenar alguns ordes o instituts que tenen comunitats de base, apuntaré la Companyia de Jesús i els Salesians, entre les d'hòmens, i les xaverianes i les dominiques, entre les dones, tot i sabent que n'hi ha més.

Els protagonistes d'aquestes experiències assenyalen un balanç molt positiu tant des del punt de vista personal com des de l'encarnació al poble.

Del 26 al 31 d'octubre s'ha celebrat la segona Setmana Bíblica organitzada per l'Escola Bíblica Valentina i la Facultat de Teologia Sant Vicent Ferrer.

El actes més concorreguts, com les conferències, exposicions, etc., han estat celebrats a l'Ateneu Mercantil, i els actes més enfocats per a sacerdots i religiosos i, per tant, minoritaris, tenien lloc en un col·legi de religioses. Cal destacar les intervencions de dos grans escripturistes, Luis Alonso Schökel i Juan Mateos, professors de l'Institut Bíblic i Oriental de Roma. Algunes de les intervencions foren veritablement interessants, sobretot pel que fa a la traducció i la interpretació d'alguns passatges evangèlics.

Antoni Signes

1. Vegeu article de mossèn Josep Dalmau a «Quaderns de Pastoral» n.º 28.

Purificació i conversió de l'Església portuguesa

Mai entre nosaltres no s'havia parlat, escrit o discutit tant sobre Portugal, com després del cop d'Estat del 25 d'abril d'enguany. Més val així, creiem; i bo és que l'interès es mantingui per tal d'estudiar allò que d'experiència política s'ofereix ací i allà, i ara concretament en la nova situació al país lusità.

No estarà de més començar recordant el que deien els bisbes portuguesos, de coneguda actitud conservadora, en la seva declaració al cap de tres mesos de silenci des dels fets d'abril: Hem d'avesar-nos a la idea que els portuguesos, els nostres germans, es decantin cap a opcions que per a nosaltres resulten inacceptables. També ens cal admetre que, fins i tot entre cristians, sense perjudici per a la unitat en la fe i en la caritat, són lícites i desitjables les normals divergències polítiques.» I encara afegien que «l'Església no té cap partit o partits com a seus i la jerarquia, llevat de casos extrems, no ha d'apuntar als cristians els programes o els partits que hauran d'elegir o de recusar».

Una actitud que hom diria que arriba tard i que, per això mateix,

ha passat ignorada de bona part de la gent del país. En altres moments històrics de la nació portuguesa i de les anomenades «províncies ultramarines» calia haver dit una paraula, adoptat una actitud, en lloc de mantenir un silenci complaent.

Cal reconèixer, però, que no tota l'Església va callar. Concretament a colònies, i especialment a Moçambic, és on van manifestar-se més vives les tensions i el desig d'una part de l'Església i dels seus missioners per donar un testimoniatge evangèlic. Veiem, resumint-ho, com va evolucionar la posició de l'Església en les províncies colonials portugueses, preferentment a l'esmentada de Moçambic.

L'acord missioner

L'any 1940, després dels temps difícils de la llei de separació del 1911 en què no es reconegué cap dret a l'Església, es va signar un acord entre l'Església i el govern portuguès que venia a assenyalar una fase d'harmonia.

La jerarquia i les missions es van beneficiar, des del punt de vista econòmic durant molts anys d'aquest acord; però lligava les mans de l'acció missionera al poder constituït. Es reconeixien a l'Església tots els drets, i els bisbes i missioners rebien ajudes econòmiques importants, terrenys

gratuïts per a noves missions i llibertat en l'ensenyament religiós. Però l'Església, a la vegada, va fer concessions no gensmenys importants: les diòcesis haurien de tenir bisbes o vicaris portuguesos i s'autoritzava el govern a acceptar o no la persona designada, abans del seu nomenament. Al llarg dels anys, l'acord es va anar desenvolupant pacíficament. L'Església es preocupava de «portugalitzar» els nadius de Moçambic i d'Angola, que, un cop passats quatre anys a les escoles, eren batejats.

Però a l'acord es va incloure un apartat que permetia de cridar missioners estrangers «quan no n'hi haguessin suficients de portuguesos». I l'arribada de missioners estrangers, que fins aleshores no podien entrar a les colònies, va significar una forta empenya a l'acció evangelitzadora, de conseqüències molt significatives: els missioners volien una Església indígena com a la resta d'Àfrica.

Tensions

En aparèixer els conflictes a causa de l'acció guerrillera i la política colonialista, la pau trontollà i les gestions per salvar la situació establerta, cada cop es van fer més difícils. La neutralitat de l'Església enfront del conflicte era impossible de mantenir. Els primers a posar el dit a la llaga van ésser els missioners de la diòcesi moçambiquenya de Beira, l'any 1968. Des d'aquell any i fins la dimissió del seu bisbe, a la tardor del 1970, la situació esdevin-

gué tensa. Els missioners enviaren comunicacions a Roma explicant la situació, cada dia més insostenible. L'octubre de 1970, la policia començà a perseguir el pro-vicari general de la diòcesi de Beira, que va ser expulsat pel maig de 1971; al mateix temps els pares blancs, que treballaven a la seva diòcesi, decidien per unanimitat anar-se'n de Moçambic.

Un fet concret, produït pel juliol de 1970, va deixar esbalaït el govern de Portugal i molts bisbes portuguesos. Pau VI rebia en audiència els dirigents dels moviments d'alliberament de Guinea, Angola i Moçambic. Les declaracions de defensa al dret de llibertat, d'independència política, cultural i econòmica dels pobles, ja no són suficients si no van acompanyades de fets. El papa els encoratjà a prosseguir «fins on sigui possible amb mitjans pacífics, els seus objectius» i els digué que coneixia bé el drama que encara sacseja certes zones d'Àfrica i que restava preocupat per la seva sort.

Wiriyamu

La premsa local ataca durament els missioners i la seva nova actitud. Els primers mesos de l'any 1972 són detinguts i empresonats dos missioners espanyols i dos de portuguesos. Els interrogatoris de la policia política s'estenen i les expulsions i la limitació d'activitats afecten molts d'altres missioners.

La matança de civils negres a

Wiriyamu per part de soldats portuguesos, fet ocorregut pel desembre de 1972, és denunciada pels missioners a les autoritats eclesiàstiques el 19 d'aquell mes i el 6 de gener de 1973. Les reaccions oficials no es fan esperar: expulsió d'alguns missioners de Burgos i manifestacions organitzades pels blancs contra el nou bisbe de Beira. El 3 de març següent, l'episcopat de Moçambic adreça un escrit de protesta al governador, i el bisbe de Tete, en una carta al nunci de Lisboa, li parla també d'aquell fet dolorós. Després de les declaracions dels superiors generals de congregacions amb missioners a Moçambic i de la visita a Roma del Consell permanent de la Conferència episcopal moçambiquenya, «L'Osservatore Romano» del 15 de setembre recull unes declaracions del president de l'esmentada Conferència afirmant la certesa de la matança. Pau VI parla a Castelgandolfo dels «tristos episodis de Moçambic que coneix tothom».

Els esdeveniments es precipiten

Cada cop és més urgent la necessitat d'elaborar un document sobre la posició dels missioners i de l'Església davant la situació conflictiva present. Nou instituts missioners s'adrecen als bisbes demanant-los que es defineixi la posició de l'Església. Les relacions amb les autoritats portugueses es fan per moments més difícils. El

nunci de Lisboa es trasllada a la colònia, però no pot evitar les expulsions de missioners ni la del mateix bisbe Vieira Pinto, defensor dels africans. Els centres missioners són assaltats per grups de blancs dirigits per militars...

El 25 d'abril passat, acaba amb tots aquells calvaris.

La nova situació

Alguns dels expulsats retornen a les colònies portugueses d'ahir; el bisbe Vieira Pinto, altra vegada pot estar a Nompula; els bisbes de Moçambic fan públic un document reconeixent les seves culpes passades i els silencis i oblits, manifestant-se disposats a dimitir dels seus càrrecs; així ho fa l'arquebisbe de Lourenço Marquês, defensor de la presència i l'acció de Portugal a la colònia i que va negar rotundament totes les violències ocorregudes... Els bisbes d'Angola, per la seva part, inviten en una carta colectiva a la renúncia de privilegis als qui més tenen, i a treballar pel bé de tots: reconeixen que l'alliberament dels presos polítics que ara s'ha portat a terme «és una demostració pràctica del desig sincer de l'actual règim d'esmenar injustícies»... «Que el retorn a la llibertat i a l'ús dels drets dels qui foren empresonats, ve a proclamar com a injusta la persecució de què varen ser objecte en el règim enderrocat aquells qui optaven per una política contrària a la situació.» Acaba el document assenyalant que la gran feina a

realitzar ara, és la d'educar els ciutadans a fer ús recte dels seus drets cívics...

No es pot negar que el vent fort arribat de l'Àfrica —d'unes colònies on la lluita amb les guerrilles i l'enfrontament amb un sector de l'Església feia insostenible la situació— va influir molt directament, i sens dubte va precipitar el cop d'Estat a Portugal.

Semblantment al que ha succeït a la metròpoli, on molts catòlics han denunciat els silencis de bisbes i preveres davant molts atemptats a la dignitat de la persona humana perpetrats pel règim caigut, també a les colònies s'ha censurat una Església identificada amb el poder i l'espasa, la jerarquia de la qual, en bona part, negava al poble el dret a les seves aspiracions legítimes. Considerant que el que avui interessa els homes que han lluitat, molts d'ells homes de fe, és l'organització política i econòmica dels seus pobles, l'Església haurà de canviar molt si vol servir tots aquests pobles en les seves necessitats més pregoneres. Caldrà certament un esforç seriós de purificació i de conversió; i tot seguit.

Continua la tensió

Església-Estat a Xile

Al cap d'un any de la mort del president Allende i de la fi del go-

vern de la Unitat Popular sembla prou clar l'enfrontament entre la Junta Militar i l'Església. Llevat d'algun bisbe que veu «la mà de Déu» en el general Pinochet, l'actitud de la resta de l'episcopat xilè és de precaució per tal de no veure's implicat en el joc dels militars, que busquen en l'Església una legitimació religiosa de la seva acció.

Per això l'Església és una de les institucions que la Junta no vol atacar directament. Almenys no voldria que l'episcopat s'arreglès enfront d'ella. Mentrestant, manté un fort conflicte amb altres grups, fins i tot amb la democràcia cristiana de M. Frei, que no va veure pas malament l'arribada de l'esmentada Junta Militar.

És cert que la massa dels cristians xilens resta apolítica i continua pensant que el cop d'Estat era necessari perquè el país escapés del perill marxista... Però els seus bisbes, davant els abusos del poder no han pogut romandre en una prudent reserva, i la majoria ha adoptat una actitud de denúncia que els porta a adreçar-se al general Pinochet evocant «el clima d'inseguretat i de terror» existent al país i protestant contra les detencions arbitràries», etc.¹

A les darreries d'agost, poc abans d'acomplir-se l'aniversari del pronunciament militar, el cardenal Silva Henríquez, president de la Conferència episcopal, va signar un altre missatge dirigit a la Junta, aquesta vegada conjun-

1. Vegeu «Quaderns de Pastoral» núm 30, p. 340.

tament amb els responsables de les esglésies evangèlica, luterana i metodista, i el gran rabí jueu de Xile. S'hi demanava l'aixecament de l'estat de guerra establert després de la mort d'Allende, la concessió d'un indult «que facilités la reconciliació i concòrdia de la família xilena»; i una revisió per la justícia ordinària dels processos, cosa que facilitaria considerablement el camí de la solució. S'afegia, per últim, que es veia amb pena com molts innocents sofreixen, juntament amb els seus familiars».

La resposta del general Pinochet a aquestes peticions, segons unes declaracions de monsenyor Camús, bisbe secretari de la Conferència episcopal xilena, al setmanari milanenc «Panorama», va ser un no terminant. D'altra banda, aquesta acció ecumènica per la pau i la justícia ha provocat una forta reacció de la premsa i la ràdio. Objectiu oficial: dividir l'Església del país fent creure que una part dels seus responsables estava compromesa amb el règim d'Allende i que certs bisbes exerceixen «el paper d'agents del marxisme internacional». Aquests atacs sembla que no compten, però, amb el suport de tothom, tal com es dedueix de fets com el que comenta «La Croix», referint-se a l'acolliment del cardenal Silva Henríquez al seu retorn d'Europa,

el passat juliol, per part de milers de persones que l'aplaudiren abans i després de l'eucaristia que celebrà a la seu de Santiago; i la presència de molts joves, com a nota destacada.

L'Església xilena, potser indecisa algunes vegades, incompresa des de fora, atacada pels de dintre, sospitosa als ulls del govern militar, té l'escalf de molts xilens, de moltes persones de bona voluntat, que li donen força per a dir no al mal, a la injustícia, a la humiliació. Aquesta resistència espiritual és tal vegada la seva missió en aquests moments històrics. Per això, quan a «Panorama» van preguntar a monsenyor Camus si era optimista sobre el futur de les relacions Església-Estat, aquest va respondre que no.

S. C.

Sexisme als anys 70 ¹

Amb el mot «sexisme», expressió corrent als Estats Units però no tan ben vista a altres països sobretot d'Europa, com per exemple Alemanya, es vol significar la discriminació motivada per raó del sexe.

1. A «Documents d'Església», 1974, cols. 1009-1015 i 1203-1216, trobareu més informació sobre aquest col·loqui i uns extractes dels rapports de dos grups de treball («Educació» i «Dones en l'Església»), a més d'algunes de les recomanacions formulades per diferents grups.

Convocades pel Consell ecumènic de les Esglésies, es van reunir 160 dones el juny passat a Berlín occidental per tractar d'aquest tema, com a preparació de l'Assemblea que haurà de celebrar el Consell l'any 1975 sota el tema general «Crist allibera i uneix».

Dones de tots els continents van estudiar els problemes femenins d'opressió i d'alliberament, considerant que la discriminació a conseqüència del sexe apareix com una de les primeres causes d'aquesta opressió i divisió de la dona, tant a l'Església com a la societat. Amb diferents ponències i grups de treball, es tractà l'enfocament teològic, psicològic i sociològic dels problemes.

Les diverses mentalitats i formes de vida, així com els nivells diferents en què es mouen els països i les races, van fer evident que les prioritats no són les mateixes per a totes les dones que lluiten pel reconeixement de la seva existència com a «persones amb plenitud de drets». Una vegada més es va fer evident el pes dels pobles de l'anomenat Tercer Món; les dones africanes, asiàtiques i d'Amèrica llatina expressaren que situen en primer lloc l'alliberament polític i econòmic de la societat en què viuen, d'on se seguirà el seu alliberament com a dones. En canvi, les dels països del món occidental fan palès el criteri que encara hi ha un llarg camí a córrer per tal d'aconseguir el reconeixement dels seus drets. Aquestes tensions es van produir especialment en els grups

d'estudi sobre Economia i Política.

El grup de teologia va concloure que la teologia de l'alliberament apareix com l'element més vàlid en la seva situació actual. Servint-se d'un assaig de definició de la teologia de l'alliberament: «Una reflexió sobre les experiències d'opressió, a la llum de l'acció humano-divina, orientada vers l'edificació d'una societat més humana», el grup va expressar-se en el sentit que aquesta teologia inductiva podia esdevenir semblantment alliberadora de la mateixa teologia.

És interessant destacar que el grup de teologia era format per una majoria de dones del món occidental, precisament quan hi ha una gran tendència a creure que la teologia de l'alliberament on s'accepta millor és a l'Amèrica llatina. Cal assenyalar també que un dels documents preparatoris va ser redactat per la doctora nord-americana Letty M. Russel, teòleg de l'Església Presbiteriana i autora de l'obra *L'alliberació humana des de la perspectiva femenina: una teologia*.

Constituí un acord majoritari el reconeixement que les dones no eren suficientment representades en el si de les respectives Esglésies ni en el mateix Consell ecumènic, tant pel que fa als seus organismes de decisió com d'orientació. Foren aprovades diverses recomanacions en aquest sentit.

Tocant a les reivindicacions, creiem interessant de referir l'opinió de Denise Peeters, una de

les representants catòliques, membre de l'UMOF: «No semblaven tan clares [les reivindicacions] a les catòliques, les quals es trobaven enfront de moltes dones de diferents Esglésies de la Reforma que han admès la seva ordenació. Era molt nova per a les catòliques, la presència d'unes dones,

generalment joves, boniques, elegants, joioses, que tenen el seu càrrec parroquial o càtedres de teologia, i que exerceixen funcions importants (una d'elles era «moderadora» de la seva Església, equivalent a bisbe; una altra era prevere a l'Institut de Teologia de Massachusets, Cambridge).»

S. C.

COLLABORADORS D'AQUEST NÚMERO:

Joan Argenté (advocat i escriptor, Badalona), Mercè Boya (filipense, secretària de la CONFER), Víctor Codina (jesuïta, professor de la Facultat de Teologia de Barcelona, secció de Sant Francesc de Borja, i autor d'alguns llibres sobre la vida religiosa), Romà Fortuny (missioner dels SS. CC., Esplugues de Llobregat), M. Núria Gelpí Vintró (directora del Col·legi de l'Infant Déu, Barcelona), A. Maduell (ex-director de «Criterion», Barcelona), M. Soledat Puig (escolàpia, Sabadell), Alfons Quiñones Sopena (escriptor, compositor i orguenista, Barcelona) i Montserrat Saumell (carmelita, Ronda de Sant Martí, Barcelona).

CORRESPONSALS:

Josep Asens (Tarragona), Silvà Claramunt (corresponsal de «Temps obert»), Josep Castaño (membre d'ACO, Barcelona), Climent Forner (Solsona), Antoni Mirabet (La Seu d'Urgell) i Salvador Pié Ninot (Barcelona).

QUADERNS DE PASTORAL. Publicació bimestral.

Director: Josep Junyent.

Redacció i administració: Rivadeneyra, núm. 6, 4.ª - tel. 231 14 00 - Barcelona-2.

Preu de subscripció: 325 ptes. l'any. Número solt: 80 ptes.

Dipòsit legal: B. 25.506 - 1969.

Impressió: I. G. Santa Eulàlia - c. Sant Joan Bosco, s/n. - Santa Eulàlia de Ronzana. Empresa periodística: Joan Carrera Planas (núm. 458, tom 6, secció de persones naturals, foli 127. Inscripció 1).

Amb censura eclesiàstica.